

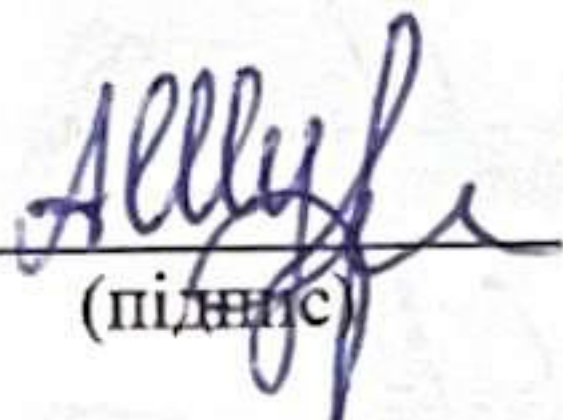
МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ФІНАНСОВИХ РИНКІВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА (ПРОЄКТ)

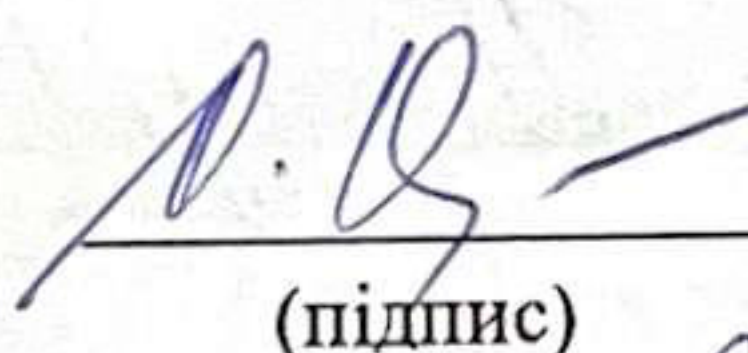
на тему: «РИНОК СТРАХОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ»

Здобувача вищої освіти II рівня, II курсу, групи ФМДз-23-1,
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок»,
освітня програма «Управління фінансовою та страховою діяльністю»

(підпис)

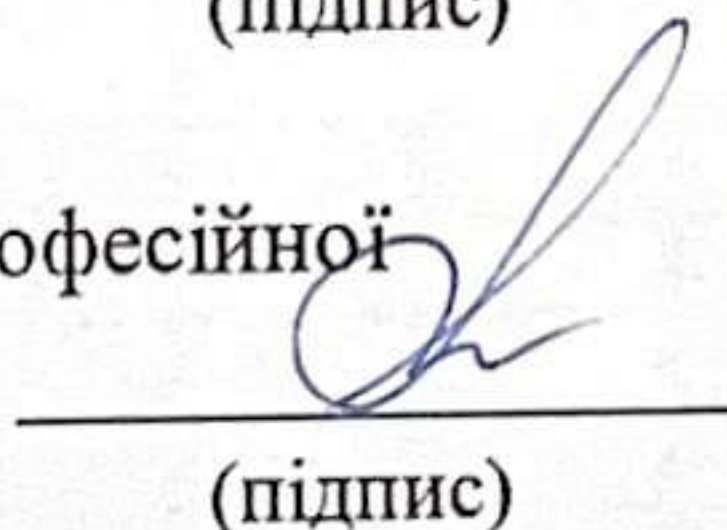
Шпанчук Богдани Анатоліївни
(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник

(підпис)

Онишко Світлана Василівна, д.е.н., професор
(ППІ, науковий ступінь, вчене звання)

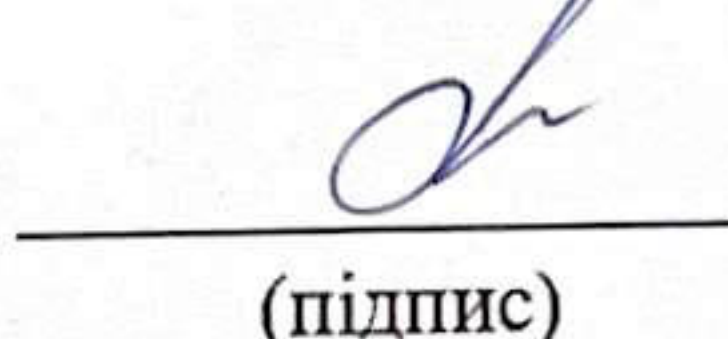
Керівник освітньо-професійної
програми

(підпис)

Чуницька Ірина Іванівна, д.е.н., професор
(ППІ, науковий ступінь, вчене звання)

Допущено до захисту за рішенням кафедри фінансових ринків та технологій
протокол від « 16 » 01 2025 № 11

Завідувач кафедри

(підпис)

Береславська Олена Іванівна, д.е.н., професор
(ППІ, науковий ступінь, вчене звання)

Ірпінь – 2025

Реєстрація № 13

11.02.2025р

(дата)

(підпис відповідальної особи)

Результати перевірки

до захисту

(до захисту, на доопрацювання)

03.02.2025р

(дата)

(підпис)

Результат захисту

90 (відмінно)

(оцінка)

11.02.2025р

(дата)

(підпис)

Голова комісії:

(підпис)

Бережівська О.І.

(ініціали, прізвище)

Члени комісії:

(підпис)

Чуришук І.І.

(ініціали, прізвище)

(підпис)

Смичко С.В.

(ініціали, прізвище)

(підпис)

Пернатівський О.В.

(ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії, членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	9		11.02.2025р. Береславська О.І. Чурицька І.І. Онишко С.В. Пермарівський О.В. Прилюстка І.О.
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	23		
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	8		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	45		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	90		

Оцінювання кваліфікаційної роботи науковим керівником - 45 балів.

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
90	A	5 (відмінно)	11.02.2025р.	Береславська О.І. Чурицька І.І. Онишко С.В. Пермарівський О.В. Прилюстка І.О.

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

Факультет фінансів та цифрових технологій

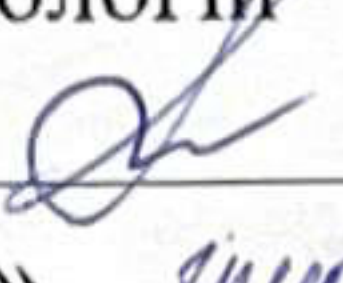
Кафедра фінансових ринків та технологій

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітня програма «Управління фінансовою та страховою діяльністю»

Затверджую

Завідувач кафедри фінансових ринків
та технологій

 Олена БЕРЕСЛАВСЬКА
« 12 » листопада 2023

**Завдання на кваліфікаційну роботу (проект)
здобувачу вищої освіти**

Шпанчук Богдані Анатоліївній

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи (проекту): «Ринок страхових послуг в умовах цифровізації»

Затверджена наказом ректора від 26.12.2023 р. № 1732

2. Строк здачі закінченої роботи: 15.11.2024р.

3. Мета роботи: дослідження та висвітлення теоретичних і практичних аспектів діяльності ринку страхових послуг в умовах цифровізації.

Об'єкт дослідження: економічні відносини, які виникають в процесі функціонування ринку страхових послуг України.

Предмет дослідження: особливості, проблематика та сучасні перспективи розвитку ринку страхових послуг України під впливом цифровізаційних процесів.

4. Орієнтована база дослідження: страхові компанії, Національний банк України.

5. Вихідні дані до роботи: законодавчі акти, що регулюють діяльність ринку страхових послуг, статистичні дані щодо діяльності страхових компаній, різноманітні методи дослідження, зокрема такі як: порівняльний, графічний та статистичний аналіз.

6. Перелік графічного матеріалу: Додаток А, Додаток Б, 1 таблиця, 19 рисунків

7. Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань за кожним розділом) охоплює три основні розділи. Перший розділ присвячений теоретичним аспектам діяльності ринку страхових послуг та передбачає

ознайомлення із сутністю ринку страхових послуг, його структурою особливостями діяльності ринку страхових послуг в Україні. Другий розділ присвячений аналізу діяльності ринку страхових послуг в умовах цифровізації. Тут оцінюється динаміка розвитку ринку страхових послуг в світі в умовах цифровізації та проводиться аналіз загальних показників діяльності ринку страхових послуг України. Також, здійснюється оцінка впливу цифровізації на ринок страхових послуг України. Третій розділ спрямований на виявлення перспектив розвитку ринку страхових послуг України в умовах цифровізації. Ньому досліджуються фактори, що впливають на трансформацію ринку страхових послуг та його цифровізації. Завершується робота практичними рекомендаціями щодо вдосконалення та стимулювання процесу цифровізації даного ринку.

8. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1	Підготовка 100 % кваліфікаційної роботи та подання її на перевірку науковому керівнику	30.10.2024 р.	30.10.2024р.
2	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника та подання її на повторну перевірку керівнику	15.11.2024 р.	13.11.2024р.
3	Попередній захист кваліфікаційної роботи	16-30.12.2024 р.	29.12.2024р.
4	Отримання відгуку наукового керівника кваліфікаційної роботи	11-16.12.2024 р.	15.12.2024р.
5	Рецензування кваліфікаційної роботи	02-10.01.2025 р.	10.01.2025р.
6	Надання кваліфікаційної роботи для перевірки на плагіат	18.11.2024 р.- 12.12.2024 р.	11.12.2024р.
7	ЗАХИСТ	11. 02.2025 р.	11.02.2025р.

9. Дата видачі завдання 15.12.2023 р.

10. Науковий керівник кваліфікаційної роботи (проекту)

(підпис)

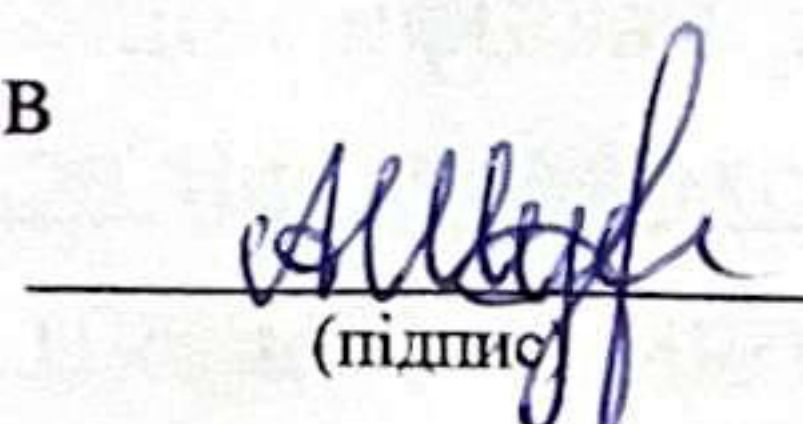
Мовчун С.В.
(прізвище, ініціали)

11. Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Чуницька І.І.
(прізвище, ініціали)

12. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти

(підпис)

Шпанчук Б.А.
(прізвище, ініціали)

Відгук

наукового керівника на роботу Шпанчук Богдани
на тему: «Ринок страхових послуг в умовах цифровізації»

Кваліфікаційна робота присвячена актуальній темі цифровізації страхового ринку, який є важливим чинником розвитку фінансового сектора України. У роботі здійснено комплексний аналіз сучасного стану ринку страхових послуг, досліджено вплив цифрових технологій на ефективність страхових компаній та запропоновано перспективи розвитку в умовах цифрової трансформації.

Робота відзначається логічною структурою та відповідає нормативним вимогам. Дослідивши теоретичні аспекти функціонування ринку страхових послуг та здійснивши аналіз динаміки розвитку ринку страхових послуг на світовому рівні та поточного стану вітчизняного ринку, автором запропоновані окремі напрями вдосконалення цифрових страхових послуг з метою їх практичного застосування.

Результати дослідження можуть бути корисними для страхових компаній, що прагнуть підвищити ефективність своєї діяльності за допомогою цифрових технологій, а також для подальших наукових досліджень у цій сфері.

Автор продемонстрував належний рівень знань та навичок у сфері страхових послуг і цифрових технологій.

Досягнення запланованої мети дослідження забезпечено використанням сукупності наукових методів, опрацюванням значного масиву літературних та інформаційних джерел. Це дозволило виявити нові тенденції та особливості розвитку ринку страхових послуг в умовах технологічного розвитку та цифровізації. В той же час звертає увагу певна обмеженість емпіричних досліджень, що дещо знижує цінність виконаного дослідження.

В цілому дипломна робота відповідає встановленим вимогам щодо наукових кваліфікаційних робіт та заслуговує на оцінку добре.

Науковий керівник,
д.е.н., професор

С.Онишко

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу (проект)

здобувача вищої освіти Державного податкового університету

Шпанчук Богдани Анатоліївни

на тему: “Ринок страхових послуг в умовах цифровізації”

Кваліфікаційна робота виконана в руслі розгляду сучасної проблематики трансформації консервативного ринку страхових послуг в умовах технологічного розвитку. Її актуальність зумовлена необхідністю адаптації ринку страхових послуг України до тенденцій цифровізації задля підвищення його конкурентоспроможності, ефективного функціонування та задоволення сучасних потреб споживача.

В роботі здійснено необхідний теоретичний аналіз обраної для дослідження проблематики, чому присвячений її перший розділ. Розкрито сутність поняття “ринку страхових послуг”, охарактеризовано його структуру, функції та принципи його діяльності.

У другому розділі була проведена робота над оцінкою динаміки розвитку ринку страхових послуг під впливом цифровізації у світі та проаналізовано загальні показники розвитку вітчизняного ринку в сучасних умовах. Були зображені основні напрями реалізації інноваційних стартапів закордоном та в Україні.

Третій розділ рецензованої роботи присвячено перспективам розвитку ринку страхових послуг України в умовах цифровізації. Тут було розглянуто перепони та можливості, які можуть виникнути під час продовження впровадження новітніх технологій в функціонування ринку страхових послуг.

Робота побудована достатньо логічно та послідовно. Поставлені завдання під час написання роботи були виконані, а висновки відповідають отриманим результатам і свідчать про достатньо повне досягнення мети.

Підсумовуючи, кваліфікаційна робота Шпанчук Б.А. виконана з дотриманням вимог діючих стандартів для написання таких робіт, має теоретичну цінність і практичне значення, і, на мою думку, заслуговує оцінки «відмінно» за умови її успішного захисту.

Рецензент:

Тришківського Вікторія Олександрівна
Тришківська В.О.
(прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Ринок страхових послуг в умовах цифровізації

назва випускної роботи

Дипломна робота присвячена дослідженню та аналізу теоретичних основ та оцінка поточного стану фінансування соціальної сфери в Україні, а також визначення перспективних шляхів удосконалення бюджетного забезпечення соціальної сфери. У роботі сформовано перелік інструментів фінансування соціальної сфери, що включає бюджетні асигнування, трансфери, видатки та фінансування соціальних програм.

У рамках дослідження було проведено аналіз діяльності ринку страхових послуг в умовах цифровізації, наведено динаміку розвитку ринку страхових послуг у світі в умовах цифровізації та здійснено аналіз загальних показників діяльності ринку страхових послуг України. Також, була здійснена оцінка впливу цифровізації на ринок страхових послуг України. На основі результатів аналізу розроблено рекомендації для вдосконалення та стимулювання процесу цифровізації даного ринку.

Актуальність даної теми полягає в тому, що ринок страхових послуг відіграє одну із ключових ролей у стабільному функціонуванні національної економіки кожної країни, шляхом захисту його учасників від різних ризиків та забезпеченням їхньої фінансової стабільності. Його ефективне функціонування сприяє економічному зростанню, розподілу ризиків і полегшує ділові відносини. Накопичення значних фінансових ресурсів страховим ринком може стати потужним джерелом стійких інвестицій у економіку країни, що є важливою передумовою майбутнього соціально-економічного розвитку.

Випускна робота містить 58 сторінок, 1 таблиця, 19 рисунків, список використаних джерел з 40 найменувань, 2 додатки.

Ключові слова: ринок страхових послуг, цифровізація, страхові компанії, цифрові технології, InsurTech.

Рік виконання випускної роботи: 2024.

Рік захисту роботи: 2025.

SUMMARY

The thesis is devoted to the study and analysis of the theoretical foundations and assessment of the current state of social sector financing in Ukraine, as well as the identification of promising ways to improve the budgetary provision of the social sector. The work compiles a list of instruments for financing the social sphere, including budget allocations, transfers, expenditures and financing of social programs.

The study analyzes the activities of the insurance services market in the context of digitalization, provides the dynamics of the development of the insurance services market in the world in the context of digitalization, and analyzes the general indicators of the Ukrainian insurance services market. The impact of digitalization on the insurance market of Ukraine was also assessed. Based on the results of the analysis, recommendations have been developed to improve and stimulate the process of digitalization of this market.

The relevance of this topic lies in the fact that the insurance market plays a key role in the stable functioning of the national economy of each country by protecting its participants from various risks and ensuring their financial stability. Its efficient functioning contributes to economic growth, risk distribution and facilitates business relations. The accumulation of significant financial resources by the insurance market can become a powerful source of sustainable investment in the country's economy, which is an important prerequisite for future socio-economic development.

The thesis contains 58 pages, 1 tables, 19 figures, a list of references with 40 entries, and 2 appendices.

Keywords: insurance market, digitalization, insurance companies, digital technologies.

Year of completion: 2024.

Year of thesis defense: 2025.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ	10
1.1 Сутність ринку страхових послуг та його структура.	10
1.2 Особливості діяльності ринку страхових послуг в Україні.	14
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	20
2.1 Оцінка динаміки розвитку ринку страхових послуг у світі в умовах цифровізації.....	20
2.2 Аналіз загальних показників діяльності ринку страхових послуг України.	27
2.3 Оцінка впливу цифровізації на ринок страхових послуг України.	36
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	42
ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53
ДОДАТКИ	59

ВСТУП

Актуальність теми. Ринок страхових послуг відіграє одну із ключових ролей у стабільному функціонуванні національної економіки кожної країни, шляхом захисту його учасників від різних ризиків та забезпеченням їхньої фінансової стабільності. Його ефективне функціонування сприяє економічному зростанню, розподілу ризиків і полегшує ділові відносини. Накопичення значних фінансових ресурсів страховим ринком може стати потужним джерелом стійких інвестицій у економіку країни, що є важливою передумовою майбутнього соціально-економічного розвитку.

В умовах глобалізаційних процесів, складної економічної ситуації та воєнного стану, ринок страхових послуг України залишається лише потенційним джерелом фінансових ресурсів та каталізатором для економічного зростання. Також варто зауважити, що у порівнянні з іншими розвинутими країнами, вітчизняний ринок страхових послуг залишається на нижчому рівні. У зв'язку з цим, виникає необхідність у пошуку стратегій для його гармонізації та подальшого розвитку. Цифрові технології виступають ключовим фактором у цьому контексті, оскільки вони можуть значно підвищити ефективність, доступність та інноваційний потенціал страхових послуг, що робить їх важливою складовою розвитку страхового ринку України. Завдяки цифровізації страхові компанії можуть автоматизувати процеси обробки заявок, надавати послуги страхування в дистанційному режимі, що особливо важливо для країни в період воєнних дій, пропонувати більш індивідуалізовані продукти та покращити обслуговування клієнтів. Такі інновації є ключовими для забезпечення конкурентоспроможності на ринку та залучення нових клієнтів. Розуміння важливості цифрових технологій у розвитку ринку страхових послуг стає невід'ємною складовою успіху для страхових компаній та для ефективного використання їх потенціалу у національній економіці, що й обумовлює актуальність досліджуваної теми.

Стан і ступінь розробки проблеми в спеціальній літературі. Над вивченням питання теоретичних аспектів розвитку національного страхового ринку працювали такі вчені, як: В. Базилевич, Л. Богріновцева, С. Онишко, Ю. Вергелюк, О. Воронкова, А. Жеребко, А. Загородній та інші. Також слід відзначити дослідників, які займалися оцінкою стану ринку страхових послуг України, зокрема: Л. Бевере, О. Гаманкова, О. Заруба, Є. Романенко, Н. Ткаченко. На вплив цифрових технологій на ринок страхових послуг у своїх працях звертали увагу А. Єфременко, Ю. Заволока, Ю. Клапків, Ю. Малащенко, Я. Стойко, О. Сосновська та інші. Однак, важливо підкреслити, що питання, пов'язані з регулюванням розвитку та функціонування ринку страхових послуг в умовах трансформаційних змін, залишаються недостатньо дослідженими. Також актуальним є визначення нових тенденцій та рекомендацій для страхових компаній на фінансовому ринку України, особливо в контексті використання цифрових технологій. Це підкреслює важливість подальших наукових досліджень у цьому напрямку, які мають як теоретичне, так і практичне значення.

Мета випускної кваліфікаційної роботи полягає у дослідженні та висвітленні теоретичних і практичних аспектів діяльності ринку страхових послуг в умовах цифровізації.

Враховуючи сформульовану мету, основними завданнями кваліфікаційної роботи виступають наступні:

- ознайомитися із сутністю ринку страхових послуг та його структурою;
- охарактеризувати особливості діяльності ринку страхових послуг України;
- здійснити оцінку динаміки розвитку ринку страхових послуг у світі під впливом цифровізації;
- проаналізувати ключові показники діяльності вітчизняного ринку страхових послуг;

- провести оцінку впливу цифровізації на ринок страхових послуг України;
- Запропонувати можливі шляхи розвитку ринку страхових послуг України в умовах цифровізації.

Об'єктом дослідження є економічні відносини, які виникають в процесі функціонування ринку страхових послуг України.

База досліджень – страхові компанії, Національний банк України.

Предметом дослідження є особливості, проблеми та сучасні перспективи розвитку ринку страхових послуг України під впливом цифровізаційних процесів.

Методи дослідження. Для досягнення поставлених цілей у випускній кваліфікаційній роботі використовувалися різноманітні методи дослідження, зокрема такі як: порівняння та узагальнення для аналізу сутності страхового ринку та порівняння його особливостей зі світовими тенденціями; графічний та статистичний аналіз для оцінки поточного стану страхового ринку та визначення виконання ним покладених функцій; синтез та системний аналіз для дослідження впливу цифрових технологій на ринок страхових послуг.

Практичне значення одержаних результатів полягає у здійсненні аналізу сучасного стану ринку страхових послуг в Україні в умовах цифровізації. Це дозволить виявити та обґрунтувати проблеми, а також дослідити можливі напрямки удосконалення та розробки нових підходів. Ці результати сприятимуть якісному функціонуванню ринку страхових послуг та національної економіки загалом, а також забезпечать їх стійкий розвиток. Зокрема, важливим є впровадження новітніх технологій, які можуть бути застосовані при розробці стратегій для перспективного розвитку ринку страхових послуг.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ

1.1 Сутність ринку страхових послуг та його структура

У сучасному світі роль ринку страхових послуг у фінансовій системі країни є надзвичайно важливою та значущою. Страхування виступає як ключовий елемент фінансової інфраструктури, що забезпечує захист інтересів фізичних та юридичних осіб від фінансових ризиків та негативних наслідків непередбачуваних обставин. Сприяє розвитку фінансової системи країни, стимулюючи ринок капіталу та інвестицій. Шляхом залучення та розподілу фінансових ресурсів він стимулює розвитку економіки та створює сприятливі умов для інвестиційного клімату та збільшенню інвестиційної активності у всіх секторах економіки України.

У Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» 2001 року було вперше вжито термін «ринок страхових послуг». На той момент українські дослідники активно використовували термін «страховий ринок», що також є новим для української економічної науки, і розглядали його як синонім терміну «ринок страхових послуг» [2, с. 89]. Обидва терміни відображають сферу діяльності, пов'язану з укладанням страхових угод та наданням страхових послуг. Проте варто зауважити та погодитись з твердженням Гаманкової О., яка вказує на відмінність між цими термінами, зокрема поняття «ринок страхових послуг» більш широке і включає в себе не лише фінансові відносини, а й процеси купівлі-продажу страхових послуг, які є лише однією з складових цього ринку. Таким чином, «ринок страхових послуг» відображає не лише фінансові операції, а й весь комплекс взаємовідносин між учасниками, що створюють механізм задоволення їхніх інтересів у сфері страхового захисту.

На думку Д. Навроцького ринок страхових послуг - це структурний елемент фінансового ринку, який є особливим соціально-економічним

середовищем, де страховий захист виступає об'єктом продажу, на нього формується попит та пропозиція, а сукупність усіх його учасників функціонує в системі відносин економічного, фінансового, договірної та інформаційно-консультаційного характеру, які спричиненні потребою в страхових послугах та товарах, що виникають між ними протягом всіх етапів їх надання [2].

У своїх дослідженнях Ботвина Н. розглядає ринок страхових послуг як унікальне поле фінансових взаємодій, де основним об'єктом торгівлі є конкретна послуга - страховий захист. Це визначає формування попиту і пропозиції на цей вид послуг [4]. В. Фурман визначає ринок страхових послуг як систему стійких економічних зв'язків між різними суб'єктами, які впливають на формування попиту, пропозиції та ціни на прямий страховий ризик і перестрахування. Такі зв'язки реалізуються через надання страхових, перестраховальних та інших супутніх послуг на рівні окремої країни, групи країн або на міжнародному рівні, які піддаються відповідному регулюванню [18]. На думку таких вчених як Заволока Ю., Єфременко А. та Малащенко Ю.А., ефективне розширення ринку страхових послуг на етапі розвитку неможливе без використання потенціалу передових інформаційно-комп'ютерних технологій та прогресивних інформаційних мереж [5].

Тож проаналізувавши дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених щодо визначення терміну «ринок страхових послуг», який зосереджує увагу на самому процесі надання конкретних послуг зі страхування, а «страховий ринок» може вказувати на загальний ринок, що включає всі аспекти діяльності страхових компаній, можемо згрупувати ключові його характеристики наступним чином (рис 1.1):

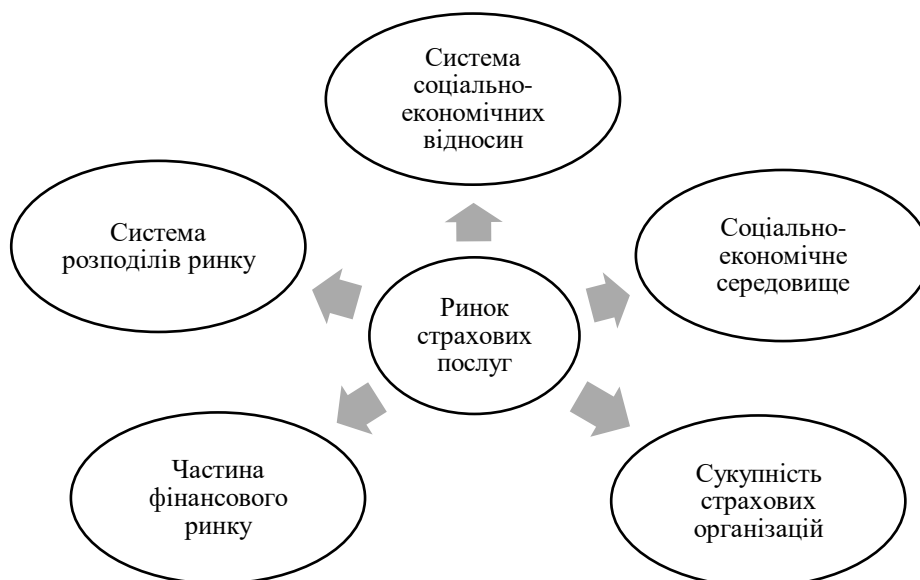

Рис. 1.1 Головні бази поняття «ринок страхових послуг»

Джерело: побудовано автором за даними [6]

Тому підсумовуючи вищевикладене, можемо сказати, що ринок страхових послуг потрібно розглядати як основу страхового ринку, оскільки тут відбувається нагромадження ресурсів страхувальників з майбутнім їх перетворенням в інвестиційний капітал завдяки діяльності страховиків на фінансовому ринку [7].

Мета діяльності ринку є розподіл страхового фонду, що забезпечує страховий захист фізичних та юридичних осіб. Головними завданнями ринку страхових послуг є забезпечення стійкого функціонування різних економічних учасників в умовах невизначеності та ризику, вказує на важливість страхових послуг у захисті від негативних фінансових наслідків подій, що можуть статися та оснащення уповноважених органів інструментами економіко-страхової політики, відображає роль страхового ринку у сприянні стабільності економіки та управлінні фінансовими ризиками на національному рівні.

Ринок страхових послуг має свою організаційну структуру, яка постійно адаптується до економічних змін, що відбуваються на національному та міжнародному рівні. Така система описує взаємодію між різними організаціями, державою, інститутами, підприємствами (як страховиками, так і

страхувальниками), а також стосунки з об'єктами страхування та різні види технологій у контексті функціонування ринку страхування [13].

Суб'єкти та об'єкти є головними складовими структури ринку страхових послуг. До суб'єктів ринку належать: страховики, страхувальники, страхові посередники та інші (рис. 1.3). Вони характеризуються своєю самостійністю в ухваленні рішень, функціонують на основі принципу рівності партнерства та мають розвинуту мережу внутрішньої і зовнішньої взаємодії. Через визнання інтересів в страхових послугах, що пропонуються на ринку забезпечується цілісний зв'язок між цими суб'єктами [14]

Рис. 1.2 Ключові учасники ринку страхових послуг

Джерело: побудовано автором за даними [15].

Як видно з зображеного вище рисунку, всі учасники страхового ринку можна розділити на дві категорії: структурні та інфраструктурні. До першої категорії відносять страхувальників та страховиків. До другої належать страхові посередники та суб'єкти, які обслуговують страхову діяльність. В свою чергу,

ми можемо побачити, що страхові посередники поділяються на три групи: прямі та непрямі страхові посередники, а також нестрахові посередники: консалтингові фірми, рекламні агенції, аудиторські фірми та інші (Додаток А).

Що стосується складових страхового ринку, то тут особливо важливими виявляються страхові продукти. Такі продукти визначають конкретні послуги, які обговорюються та узгоджуються між страховиком та страхувальником під час укладання договору. Вартість цієї послуги незаперечно відображається у страховому тарифі, який формується відповідно до рівня конкуренції. Операції з купівлі-продажу оформлюються договором страхування [16]. Страхова послуга відрізняється своєю нематеріальністю та може бути невиконаною, якщо страховий випадок не відбудеться, а також може бути відкладеною у часі [9].

Отже, можемо дійти висновку, що досі не існує єдиного підходу до визначення сутності «ринку страхових послуг». Доцільним є вважати, що «ринок страхових послуг» являє собою комплексні взаємовідносини між учасниками ринку, що створюють механізм задоволення своїх інтересів у сфері страхового захисту. Тому ринок страхових послуг потрібно розглядати як основу страхового ринку, так як тут відбувається нагромадження ресурсів страхувальників з майбутнім їх перетворенням в інвестиційний капітал.

1.2 Особливості діяльності ринку страхових послуг в Україні

У сучасних умовах економічного розвитку України ринок страхових послуг відіграє одну з важливих ролей у забезпеченні фінансової стійкості країни. Однак, його діяльність супроводжується рядом особливостей, які визначають специфіку його функціонування. Для кращого розуміння сутності цього ринку та виявлення тенденцій його розвитку в Україні є необхідним проведення детального аналізу основних характеристик та особливостей його діяльності.

Ринок страхових послуг діє відповідно до своїх принципів, які визначають його функціонування (Додаток Б). Серед цих принципів можна виділити такі:

- принцип еквівалентності: страхові відшкодування повинні відповідати отриманим збиткам, а страхові платежі мають бути пропорційними ризикам;
- принцип доступності страхових тарифів: страхові тарифи повинні бути доступними для всіх клієнтів, забезпечуючи їм можливість отримання необхідного страхового захисту;
- принцип добровільної участі страхувальника: участь в страховому договорі повинна бути добровільною для страхувальника, без примусу або тиску;
- гнучкість вибору умов отримання страхових послуг: страхувальники повинні мати можливість вибирати умови, форму, ризики та об'єкти страхового захисту відповідно до своїх потреб та можливостей;
- чесна конкуренція: страхові компанії повинні конкурувати чесно в привабленні клієнтів, наданні страхових послуг та формуванні страхових фондів;
- гарантований та надійний страховий захист: учасники страхового договору мають право на отримання гарантованого та надійного страхового захисту відповідно до умов договору [4].

Ці принципи допомагають забезпечити ефективне та справедливе функціонування ринку страхових послуг, забезпечуючи захист інтересів як страхувальників, так і страхових компаній.

Ринок страхових послуг виконує ряд важливих функцій, які можна розділити на загальноринкові та специфічні. Більшість дослідників погоджується з таким поділом функцій. Загальноринкові функції страхового ринку включають у себе завдання, що властиві будь-якому ринку, такі як забезпечення фінансової стабільності, розподіл ризиків та функція ціноутворення. З іншого боку, специфічні функції страхового ринку визначаються його особливостями і полягають у здійсненні контролю за

страховими операціями, управлінні страховими ризиками та іншими аспектами, які властиві саме страховій сфері (рис 1.4):

Рис. 1.3 Функції страхового ринку

Джерело: побудовано автором за даними [11].

Серед специфічних функцій ринку страхових послуг можна виділити:

1. функція соціального захисту - страхові послуги забезпечують соціальний захист населення шляхом компенсації втрат та покриття фінансових ризиків у разі непередбачуваних подій.

2. функція регулятора ринку - страховий ринок виступає регулятором економічних процесів, сприяючи зменшенню ризиків та забезпечуючи фінансову стабільність.

3. функція стимулювання інновацій - розвиток ринку страхових послуг стимулює інновації в галузі страхування, сприяючи розробці нових страхових продуктів та покращенню послуг для клієнтів [12]. Ці функції сприяють ефективному функціонуванню ринку страхових послуг та забезпечують захист інтересів страхувальників та страховиків.

Після аналізу функцій страхового ринку стає очевидним, що ефективно управління та оптимальне використання ресурсів страхового фонду напряму

залежать від внутрішньої системи компанії та зовнішнього середовища страхового ринку. Внутрішня структура включає такі складові як страхові продукти, інфраструктура, система продажів та інші. Ці елементи взаємозв'язані, і будь-яка зміна в одній з них може вплинути на інші. Тому при формулюванні управлінських рішень важливо враховувати всі аспекти власної діяльності та їх вплив на зовнішнє середовище. Серед зовнішніх факторів, які впливають на внутрішню систему, можна виділити ті, що піддаються контролю страховика, і ті, на які він не може впливати, але має їх враховувати при прийнятті рішень.

Ринок страхових послуг можна поділити на різні типи в залежності від його інституційної, територіальної, галузевої та організаційної структури [8].

1. Інституційна структура - цей тип поділу ринку визначається формами власності страхових компаній, такими як приватна, державна чи спільна власність. Наприклад, в Україні страхові компанії можуть бути створені у формі повних товариств, компаній з обмеженою відповідальністю або акціонерних товариств, з урахуванням вимог чинного законодавства та наявності ліцензії.

2. Територіальна структура - ринок може бути розділений на місцевий (регіональний), національний (внутрішній) та глобальний (зовнішній) рівні. Місцевий рівень передбачає задоволення страхових потреб на рівні окремого регіону, національний - на рівні держави, а глобальний - за її межами, тобто на рівні світової економіки.

3. Галузева структура - ринок може бути поділений залежно від галузі діяльності, наприклад, на особисте, майнове та страхування відповідальності.

4. Організаційна структура - цей тип поділу передбачає розділення ринку за суб'єктами, що здійснюють різні види діяльності на ньому, такі як страхова, брокерська, дилерська, наглядова та інші. Ці різноманітні структури дозволяють краще розуміти та аналізувати функціонування ринку страхових послуг, а також визначати стратегії та підходи до управління ними [10].

Особливості його діяльності визначаються комплексом факторів, які впливають на його розвиток та функціонування (рис. 1.5):

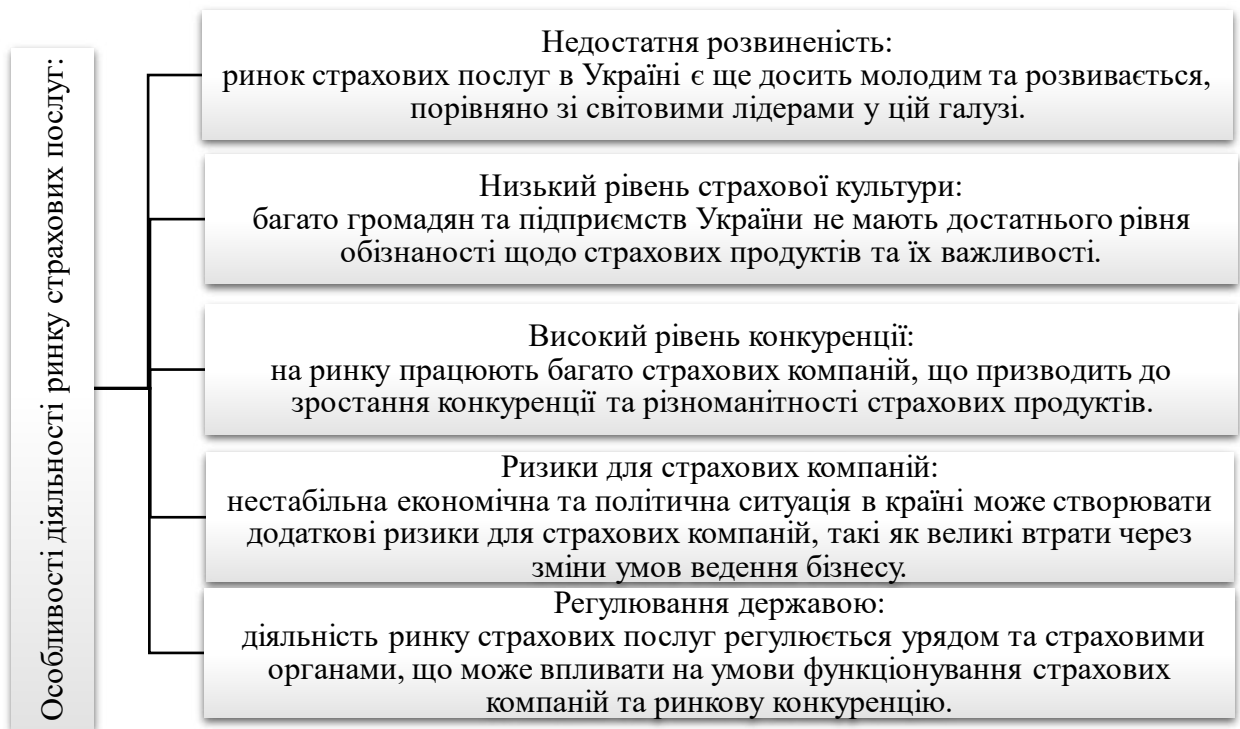

Рис. 1.4 Ключові особливості діяльності ринку страхових послуг

Джерело: побудовано автором за даними [17].

Крім того, потреба у нових продуктах та технологіях є важливим аспектом для ринку страхових послуг у зв'язку зі зростанням конкуренції та швидкою зміною умов життя. Це ставить перед страховими компаніями завдання адаптуватися до змін в потребах клієнтів та шукати інноваційні рішення для задоволення їхніх потреб. Розвиток нових продуктів та застосування передових технологій може стати викликом для страхових компаній, проте водночас відкриває можливості для розширення ринкової частки та залучення нових клієнтів.

Значення довіри та репутації вкрай важливо для успішного функціонування страхових компаній. Умови недостатньої довіри до фінансових установ підсилюють цю необхідність. Репутація надійного та відповідального партнера у страхуванні може стати ключовим фактором у виборі клієнтами страхової компанії. Збереження довіри та підтримання високої репутації вимагає від компаній не лише високих стандартів обслуговування, але й етичної поведінки, прозорості та відкритості у взаємодії з клієнтами.

Діяльність ринку страхових послуг базується на принципах еквівалентності, доступності, добровільності, гнучкості, чесної конкуренції та надійного захисту, що, в свою чергу, забезпечує баланс інтересів страхувальників і страховиків. Ключовим фактором розвитку є нові виклики, зокрема потреба в інноваційних продуктах і технологіях, що сприяє зростанню довіри до страхових компаній. Ринок відіграє важливу роль у соціальному захисті населення, регулюванні економічних процесів і стимулюванні інновацій. Ефективне управління та оптимальне використання ресурсів залежать від гармонійної взаємодії внутрішніх і зовнішніх факторів. Особливості функціонування ринку страхових послуг в Україні визначають його унікальність та можливості для інтеграції в глобальну економіку.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

2.1 Оцінка динаміки розвитку ринку страхових послуг у світі в умовах цифровізації

Цифровізація ринку страхових послуг сприяє покращенню обслуговування клієнтів і підвищенню ефективності роботи страхових компаній, водночас скорочуючи час на обробку документів і знижуючи фінансові витрати. Однак розвиток цифровізації у сфері страхування в Україні має значні відмінності порівняно з глобальним досвідом. Український ринок страхових послуг лише починає освоювати інноваційні підходи, що вимагає ретельного вивчення та аналізу впровадження науково-технічного прогресу. Використання цифрових технологій у страхуванні сьогодні є важливим і необхідним економічним кроком [21]. Тому, за прогнозами науковців, завдяки впровадженню цифрових технологій очікується зростання вартості валових премій (рис.2.1):

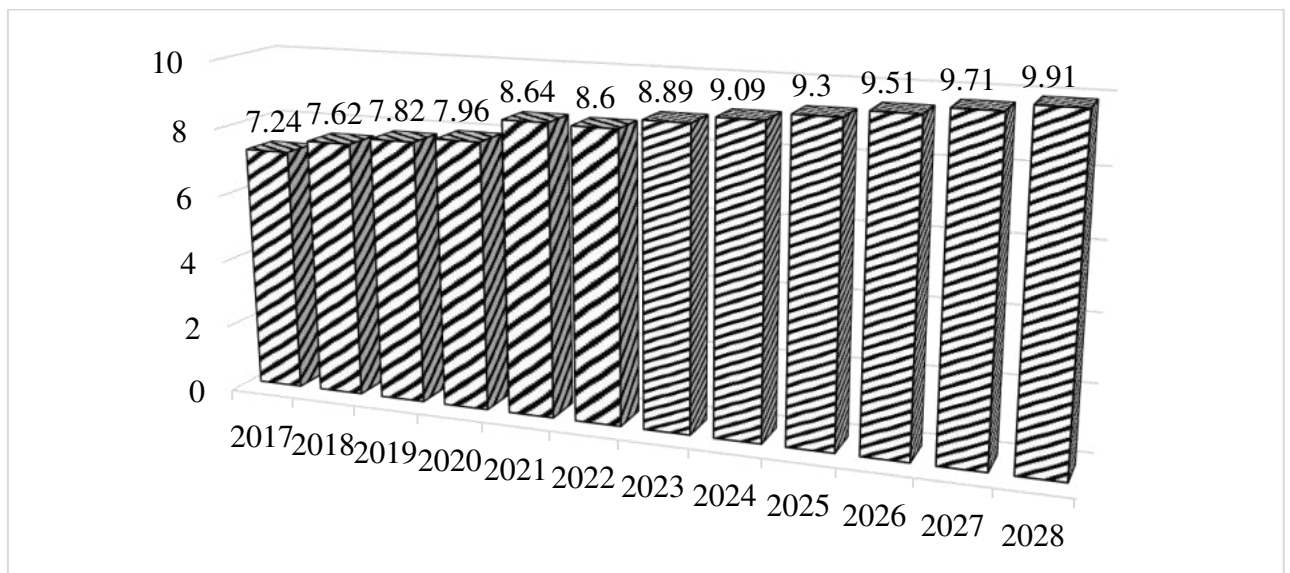

Рис. 2.1. Вартість валових страхових премій у всьому світі з 2017 по 2023 рік, з прогнозуванням до 2028 року, у трильйонах доларів США.

Джерело: побудовано автором за даними [22]

Згідно з результатами, представленими на рис. 2.1, валові премії демонструють постійну тенденцію зростання. У 2023 році вартість валових премій у всьому світі досягла 8,89 трлн. дол., тоді як у 2019 році цей показник становив 7,82 трлн. дол. Таким чином, за 4 роки вартість валових премій збільшилася на 1,07 трлн. дол., або на 13,68%. У 2024 році цей показник прогнозується на рівні 9,09 трлн. дол., що на 0,2 трлн. дол. більше, або на 2,25%. У майбутньому вартість валових премій буде збільшуватися на 0,2 трлн. дол. щорічно.

Аналіз змін в обсязі загальних активів у різних регіонах світу показує різні тенденції, що можуть мати суттєвий вплив на розвиток фінансових ринків. Важливо розглянути динаміку цих змін, щоб зрозуміти глобальні економічні процеси та їхній вплив на страхові ринки (рис. 2.2)

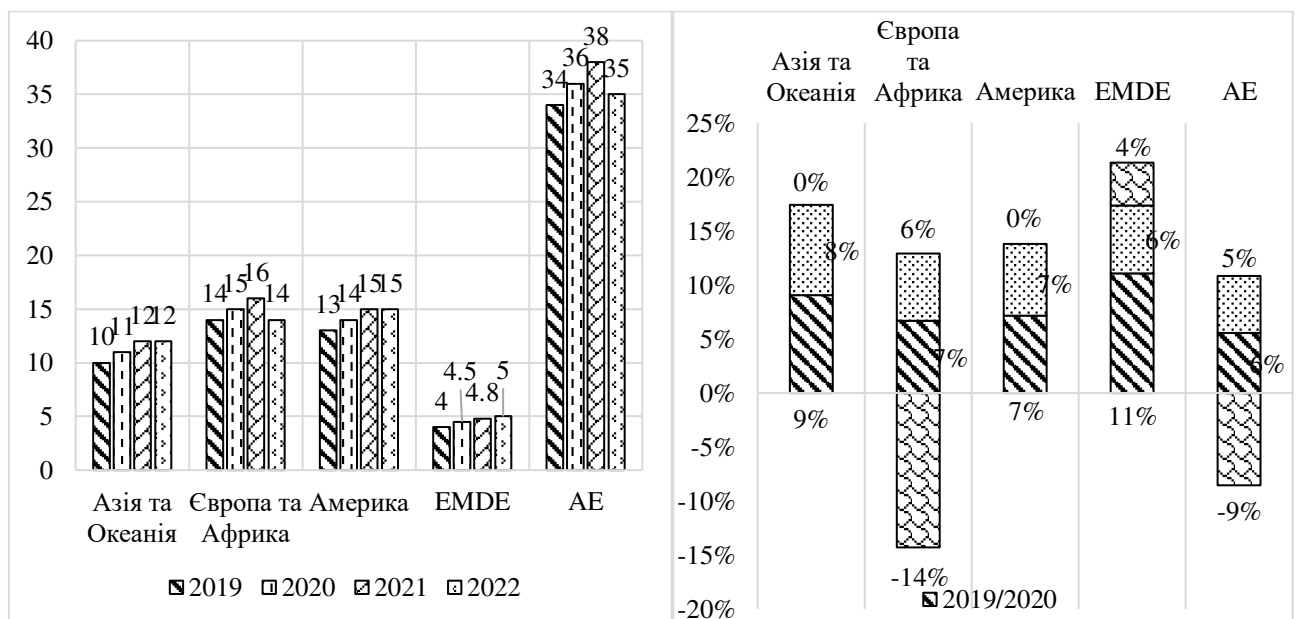

Рис. 2.2. Світова сума страхових активів з 2019 по 2022 рік, у млн. дол. США.

Джерело: побудовано автором за даними [22]

На рис.2.2 показано, що загальні активи, згідно з даними SWM, знизилися на 5,5% до 407 трлн дол. Це зниження спричинено скороченням цін на акції та розширенням кредитних спредів на корпоративні та державні боргові зобов'язання. Порівнюючи ринки, що розвиваються (EMDE), і розвинені країни

(АЕ), можемо побачити, що загальні активи в EMDE зросли на 20% за досліджуваний період. У той час як загальні активи АЕ зростали з 2019 року до 2021 (+11,76%), у 2022 році вони зменшилися на 8%. Регіональний аналіз показує, що в Азії, Океанії та Америці спостерігається постійне зростання загальних активів, тоді як у Європі та Африці до 2021 року активи збільшувалися, але вже у 2022 році відбулося їх зменшення.

Аналіз динаміки загальної суми страхових зобов'язань у світовому масштабі дозволяє краще зрозуміти вплив економічних чинників на фінансову стабільність ринків страхових послуг (рис. 2.3):

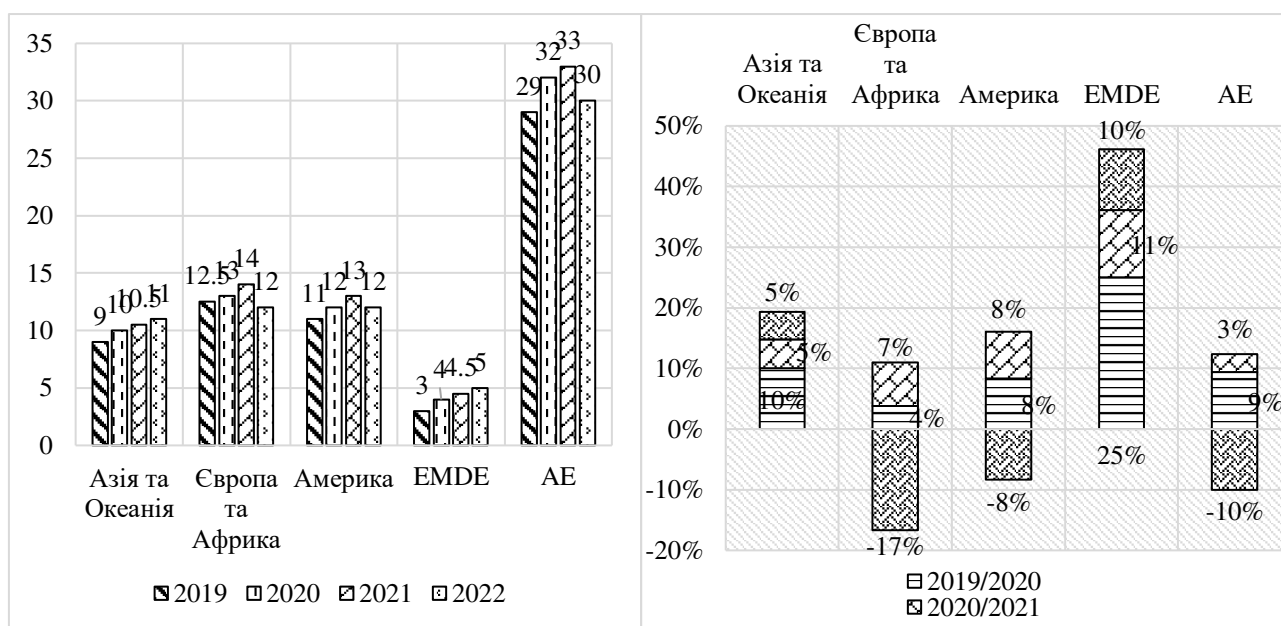

Рис. 2.3. Загальна сума страхових зобов'язань у всьому світі з 2019 по 2022 рік, у млн. дол. США.

Джерело: побудовано автором за даними [22]

На рис. 2.3 видно, що на кінець 2022 року загальна сума зобов'язань зменшилася на 5,8% і склала 35 трлн. дол. Це зниження в основному пов'язане з підвищенням процентних ставок порівняно з кінцем 2021 року. Подібна тенденція спостерігається і для загальних активів, де ринки, що розвиваються (EMDE), показали збільшення на 40% за досліджуваний період. Загальні активи в розвинених економіках (АЕ) зростали з 2019 до 2021 року на 13,8%, а у 2022 році зменшилися на 9,1%. Регіональний аналіз показує зростання в Європі та

Африці, а також Америці до 2021 року, після чого у 2022 році спостерігається спад. У той же час, регіон Азія та Океанія демонструє чітку зростаючу тенденцію протягом усього досліджуваного періоду.

З точки зору географічного розподілу GWP, за даними SWM більшість премій на кінець 2022 року були підписані в США (38,7%), потім Китай (CN) (12,4%), Велика Британія (UK) (6,7%), Німеччина (DE) (5,5%), Франція (FR) (5,4%) і Японія (JP) (5,2%) (рис. 2.4):

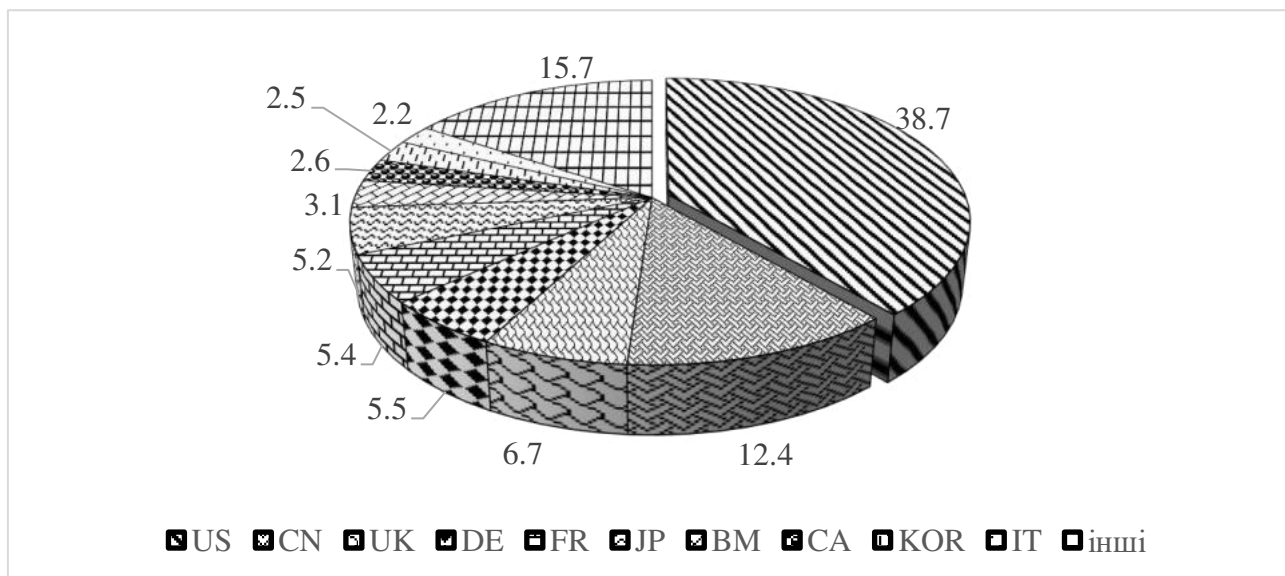

Рис. 2.4. Розподіл валових премій за країнами на кінець 2022 року, у %.

Джерело: побудовано автором за даними [22]

Найбільші успіхи в цифровізації страхового сектора спостерігаються на розвинених ринках, де є потужна фізична інфраструктура та широкий доступ до Інтернету (рис. 2.5). Ринки, що розвиваються, мають великий потенціал для подальшого розвитку і протягом останніх 10 років швидко прогресують у цьому напрямку. Дослідження показують, що економіки з високим рівнем цифровізації зазвичай є більш стійкими до різних викликів, таких як стихійні лиха та збройні конфлікти.

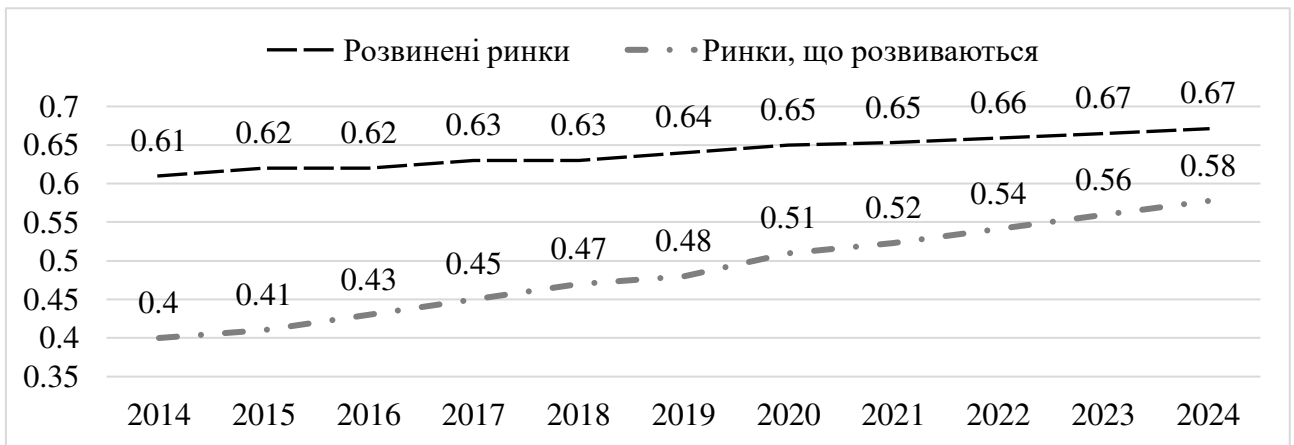

Рис. 2.5. Коефіцієнт цифровізації у страховому секторі у всьому світі за 2014-2024 рр.

Джерело: побудовано автором за даними [23]

Цифровізація також сприяє підвищенню ефективності процесів страхування. Наприклад, цифрові дані дозволяють проводити більш глибокий андеррайтинг, використовуючи деталізовану інформацію з різних джерел, включаючи дані від носимих пристроїв. Це призводить до значного підвищення операційної ефективності, зокрема до зниження коефіцієнтів збитків на 3-8%, що стає однією з головних цілей страховиків у процесі андеррайтингу. Крім того, за допомогою цифрових технологій можна забезпечити економію витрат на рівні 10-20% у інших сферах і процесах ланцюжка створення вартості.

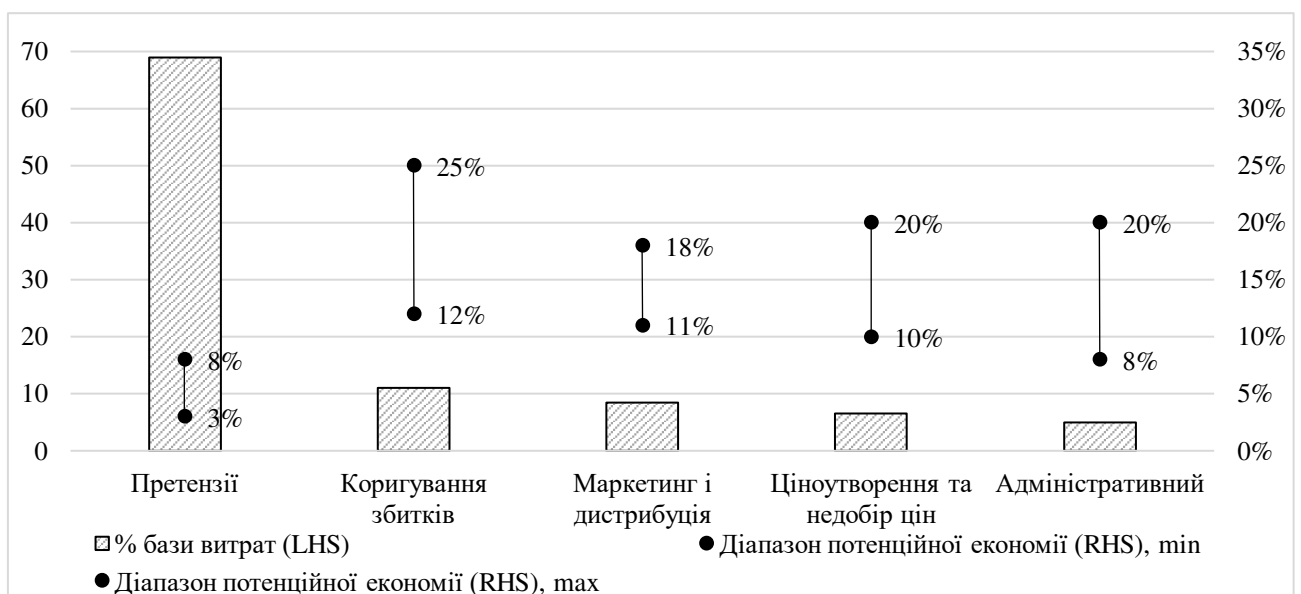

Рис. 2.6. Вплив цифровізації на ефективність процесів страхування

Джерело: побудовано автором за даними [23]

Використання технологій і цифрових досягнень у страховому секторі називають insurtech. Він включає багато технологій, зокрема штучний інтелект (AI), машинне навчання, блокчейн та Інтернет речей (IoT). Страхові компанії використовують ці технології для прискорення процесів страхування, покращення клієнтського досвіду та підвищення операційної ефективності. Розповсюдження страхових товарів було трансформовано завдяки insurtech. Цифрові платформи доповнюють, а іноді й замінюють традиційні канали, включаючи брокерів та агентів. Онлайн-платформи та мобільні додатки використовуються підприємцями в сфері страхових технологій для забезпечення клієнтів зручним і простим доступом до страхових продуктів.

Ці платформи пропонують клієнтам інструменти для порівняння, спрощені процеси отримання котирувань та персоналізовані поліси, що дозволяє їм приймати обґрунтовані рішення. Крім того, страхові компанії застосовують соціальні медіа та цифровий маркетинг для безпосередньої взаємодії з клієнтами, що зміцнює відносини та підвищує задоволеність клієнтів (рис. 2.7).

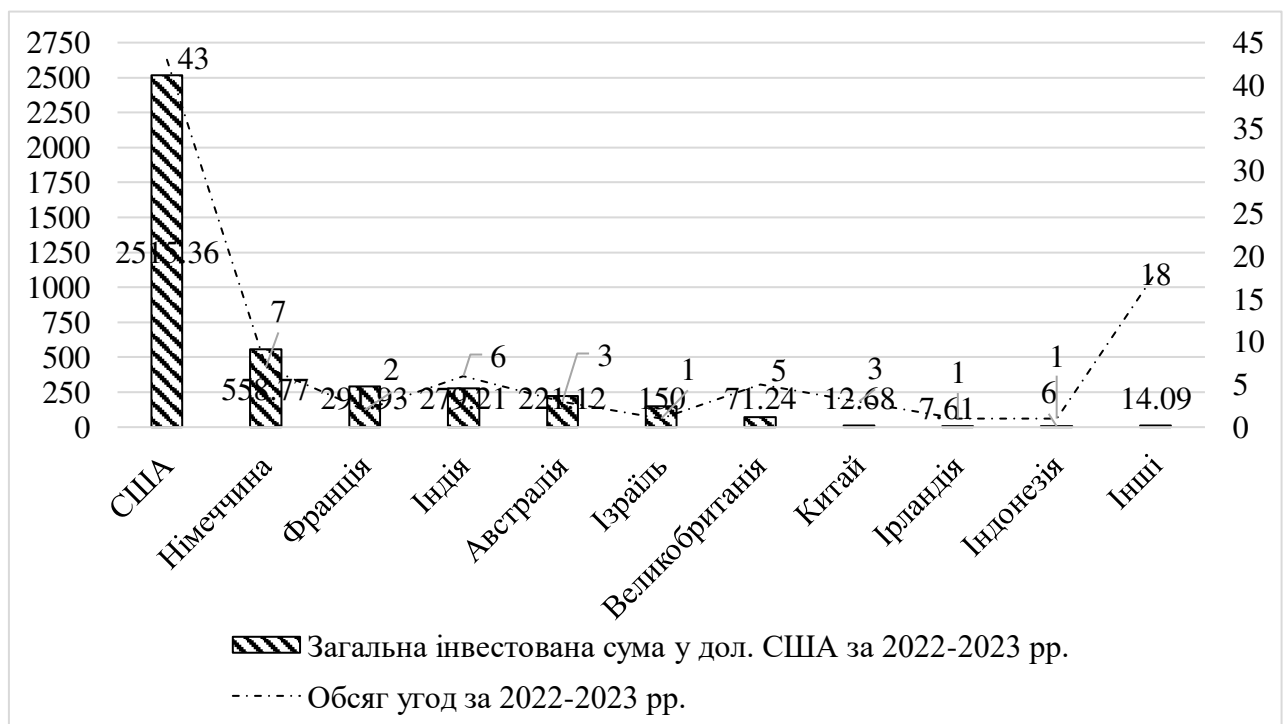

Рис. 2.7. Загальна інвестована сума та обсяг угод у всьому світі за 2022-2023 рр., у дол. США.

Джерело: побудовано автором за даними [24]

З географічної точки зору, як видно з представленої таблиці, США залишаються лідером на пізніх етапах фінансування з 43 угодами, що становлять вражаючу суму в 2,5 млрд доларів США у 2022 та 2023 роках. На цьому етапі Великобританія втрачає своє звичне друге місце на користь Німеччини, яка здійснила сім угод на суму 560 мільйонів доларів США. Франція посідає третє місце за обсягом зібраних коштів, зі двома угодами на суму 291 мільйон доларів США. Індія займає четверте місце зі зібраними 279 мільйонами доларів США через шість угод.

Оцінка розвитку ринку страхових послуг у світі в умовах цифровізації показує значні та всебічні зміни, які впливають на всі аспекти даної галузі та виступає основним каталізатором розвитку, який приносить численні переваги як для страхових компаній, так і для страхувальників. Згідно з даними зарубіжних галузевих експертів і аналітиків загальна виручка InsurTech компаній постійно зростає тому вони займають провідні позиції у залученні інвестицій та орієнтуються на максимальний перехід в режим онлайн-страхування і впровадження InsurTech-стартапів (рис.2.8):

Рис. 2.8. Поширені види InsurTech-стартапи за кордоном

Джерело: побудовано автором за даними [25]

Основні напрямки включають збільшення використання великих даних, штучного інтелекту та машинного навчання, що дозволяє страховим компаніям підвищувати точність оцінки ризиків, пропонувати персоналізовані продукти та автоматизувати багато інших процесів. Розвиток InsurTech-компаній сприяє інноваціям та змушує традиційних страховиків адаптуватися до нових реалій. Індивідуалізація страхових продуктів набуває все більшого значення, оскільки клієнти очікують персоналізованих рішень, що відповідають їх унікальним потребам. Гнучке формування цін та можливість керування полісами через мобільні додатки та онлайн-сервіси значно підвищують комфорт для користувачів. Проте цифровізація приносить і нові виклики, зокрема зростання кіберризиків. Загалом, цифровізація сприяє підвищенню ефективності та доступності страхових послуг, що робить ринок більш конкурентоспроможним та орієнтованим на потреби клієнтів. Страхові компанії, які успішно використовують нові технології, мають великі можливості для зростання та розвитку в епоху глобальної цифрової трансформації.

2.2 Аналіз загальних показників діяльності ринку страхових послуг України.

Ринок страхових послуг відіграє важливу роль на фінансовому ринку країни, є значним джерелом фінансових ресурсів для економіки та має значний вплив на добробут населення. Позитивні зміни в економіці сприяють активізації діяльності страхових компаній, що створює сприятливі умови для поліпшення загального фінансового стану країни через інвестування накопичених ресурсів у різні сектори та галузі. Сучасний український ринок страхових послуг переживає складний період через негативний вплив зовнішніх і внутрішніх факторів. У 2020-2021 роках швидке поширення пандемії COVID-19 суттєво вплинуло на економічну ситуацію в країні і відповідно на розвиток ринку страхування. Починаючи з 2022 року головним обмежуючим фактором стало повномасштабне вторгнення рф на територію України.

Здатність до адаптації є найбільш впливовим стимулом для страхових компаній, який спонукає їх реагувати на вплив різноманітних факторів, розвиватися і вдосконалюватися. Тому важливо зберігати свої позиції на ринку і конкурувати з іншими страховими компаніями, ефективно приймаючи управлінські рішення для забезпечення сталого розвитку, створювати зручні сучасні фінансові як інструменти так і сервіси. Це допомагає забезпечувати функціонування і приваблювати страхувальників навіть у складних умовах.

Перш за все, у дослідженні показників діяльності ринку страхових послуг України необхідно дізнатись загальну кількість страхових компаній. Так, станом на 01.01.2024 року на ринку страхування здійснювало свою діяльність 101 страхова компанія, з них, що надають послуги зі страхування життя, тобто СК «life» становлять 12, та ті що надають також інші види страхування, відмінні від страхування життя, тобто СК «non-life» - 89 компанії (рис.2.9)

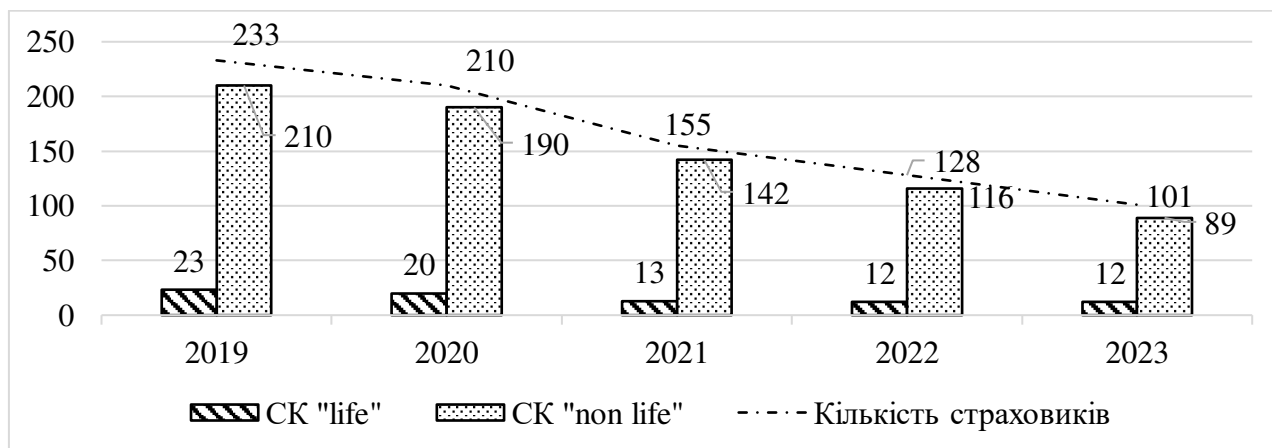

Рис.2.9 Кількість страхових компаній в Україні за 2019-2023 рр., од.

Джерело побудоване за даними [38].

Розглядаючи попередні роки, можна спостерігати стійку спадну тенденцію, зокрема з 2021 року їх кількість зменшилась на 54 од., а з 2019 року — на 132 компанії, це можна пояснити впровадженням стандартів достатності капіталу страхових компаній та забезпеченням їх фінансової стійкості. Велика кількість страховиків покинули ринок самостійно. Це відбулося через запровадження Національним банком України суворіших вимог, а також через те, що не всі компанії змогли оперативно адаптуватися до умов пандемії та

карантинних обмежень і надавати якісні послуги в онлайн-форматі. Як наслідок, деякі страховики були змушені припинити свою діяльність через недостатню конкурентоспроможність і неефективність, що сприяло зростанню частки великих гравців на ринку страхових послуг.

Кількість укладених страхових договорів є важливим показником оцінки діяльності ринку страхових послуг, адже він відображає рівень попиту на страхові продукти, та ефективність роботи страховиків у залученні клієнтів та наданні своїх послуг. Аналіз динаміки за звітний період підтверджує, що за останні п'ять років не було виявлено стабільних тенденцій у кількості укладених договорів страхування, так як на нього впливали різні фактори, до прикладу пандемія чи війна (рис. 2.10)

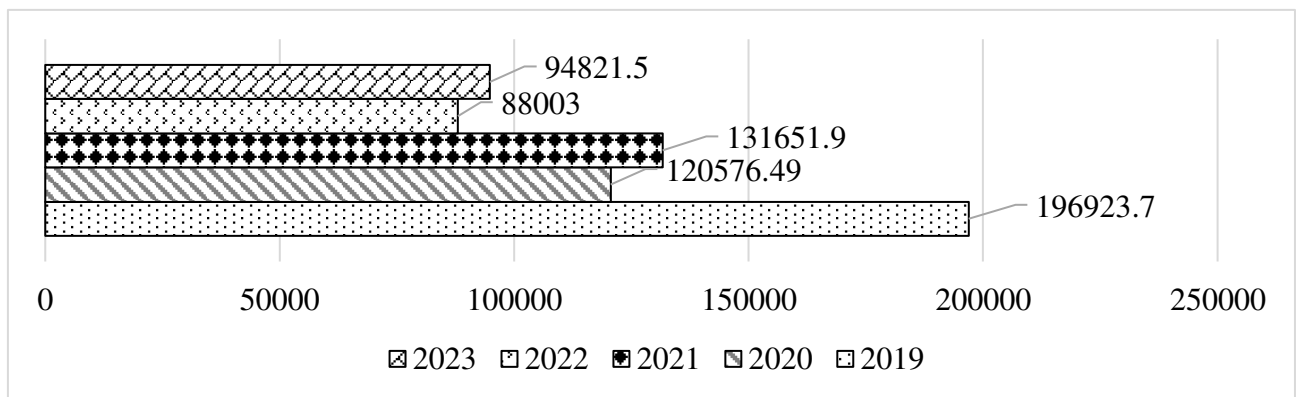

Рис.2.10 Динаміка укладених договорів страхування за 2019-2023 рр. (тис. од.)

Джерело побудоване автором за даними [38].

Так у 2020 році спостерігалася різке зменшення кількості укладених договорів на 38,72% (76347,21 тис од) в порівнянні з попереднім роком, що пов'язано з економічними труднощами, викликаними пандемією COVID-19. Проте в 2021 році відбулось стабілізаційне зростання на 9,16% (11075,41 тис од.), а у 2022 році спостерігається нове зниження на 33,15% (43648,9 тис. од.). Порівняно з 2019 роком, кількість укладених договорів у 2023 році скоротилася на 51,86%, або на 102102,2 тис. Вже за 2023 рік кількість договорів збільшилась у порівнянні з 2022 роком на 6818,5 тис. од., що демонструє загальне покращення

ситуації страховиків на ринку, тобто їх ефективну адаптацію до зовнішніх і внутрішніх впливів.

Наступним не менш важливим показником виступають страхові виплати та премії, адже саме вони демонструють активність та стабільність страхової компанії (рис. 2.11):

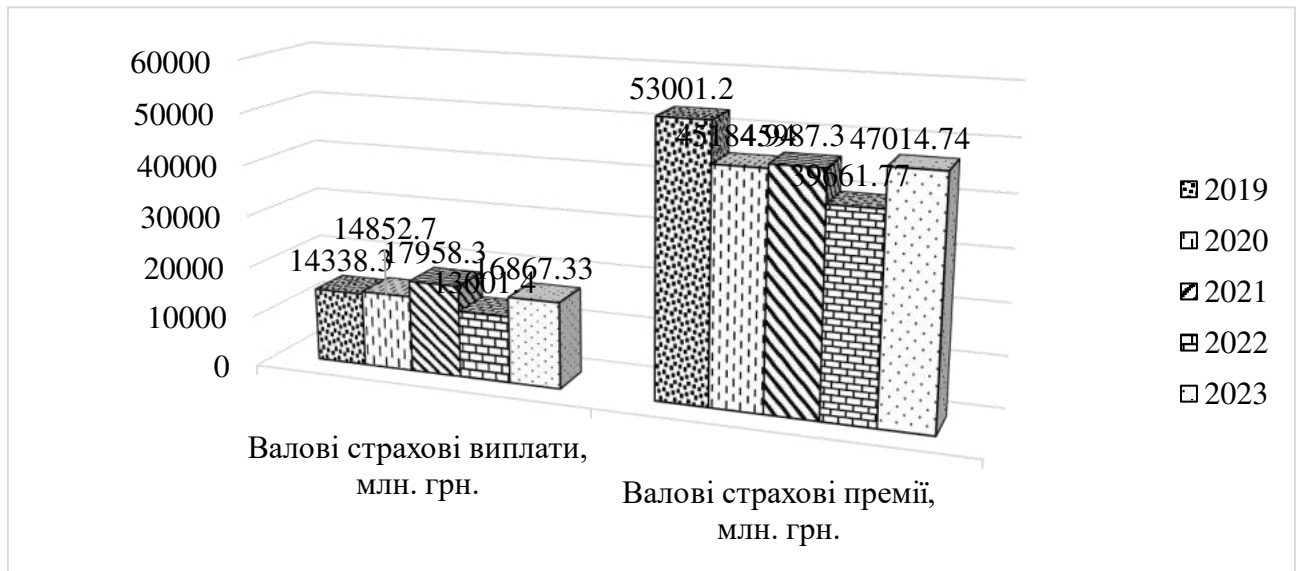

Рис.2.11 Валові страхові виплати та премії страховиків протягом 2019-2023 рр. (млн грн)

Джерело побудоване автором за даними [38].

За останні п'ять років валові страхові виплати показують коливання протягом досліджуваного періоду. У 2020 році вони зросли на 514 млн грн до 14,853 млрд грн порівняно з 2019 роком (+3,59%), після чого подальше збільшення відбулося до 17,958 млрд грн в 2021 році (+20,87%). Проте в 2022 році виплати різко знизилися на 27,68% до 13,001 млрд грн, після чого в 2023 році вони зросли на 29,58% до 16,867 млрд грн. Це свідчить про значні зміни в обсягах страхових виплат, що викликані змінами в ризиковому середовищі та страхових подіях.

У той же час, валові страхові премії також показали коливання протягом аналізованих років. Після зниження у 2020 році на 7,816 млрд грн до 45,185 млрд грн (-1,75%), вони відновили свій ріст до 45,987 млрд грн в 2021 році (+1,76%). Однак у 2022 році премії знову знизилися на 13,76% до 39,662 млрд грн, що

свідчить про тривалі економічні виклики у секторі страхування, викликані військовими діями на території України. У 2023 році премії знову зросли на 18,91% до 47,015 млрд грн, можливо, відображаючи підвищену популярність певних видів страхових продуктів або зміни в стратегіях ринку. Введення нових регулятивних змін на ринку страхування України у 2020 році покращило можливості Національного банку України контролювати діяльність страхових компаній, що призвело до помітного зменшення використання тіньових схем серед страхових компаній та сприяло їх наступному скороченню на ринку.

Якщо досліджувати процес формування страхових резервів, то можна однозначно побачити чітку зростаючу тенденцію, що є результатом накопичення страховиками свої фінансових ресурсів з метою відшкодування страхувальникам потенційних виплат страхових сум (2.12)

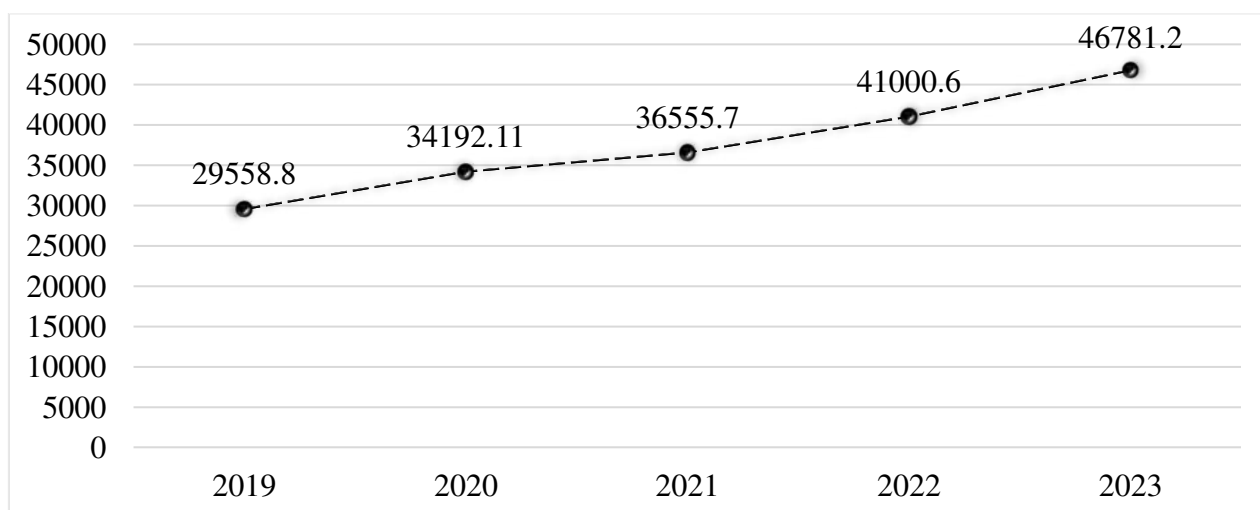

Рис.2.12 Сукупна кількість сформованих страхових резервів 2019-2023 рр., млн грн.

Джерело побудоване автором за даними [38].

Протягом 2019-2023 років обсяг сформованих страхових резервів значно зріс. У 2019 році резерви становили 29558,8 млн грн, а до 2023 року ця цифра зросла до 46781,2 млн грн. Тобто обсяг страхових резервів зріс на 17222,4 млн грн за п'ять років, або на 58.23%. Такий підхід сприяє збереженню фінансової стійкості і надійності страховиків перед їх клієнтами та ринком загалом.

Ще одним важливим показником функціонування страхової компанії є її активи. Зокрема, вони відображають стійкість та здатність компаній виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками, забезпечуючи достатні ресурси для виплат страхових відшкодувань у разі потреби (рис. 2.13):

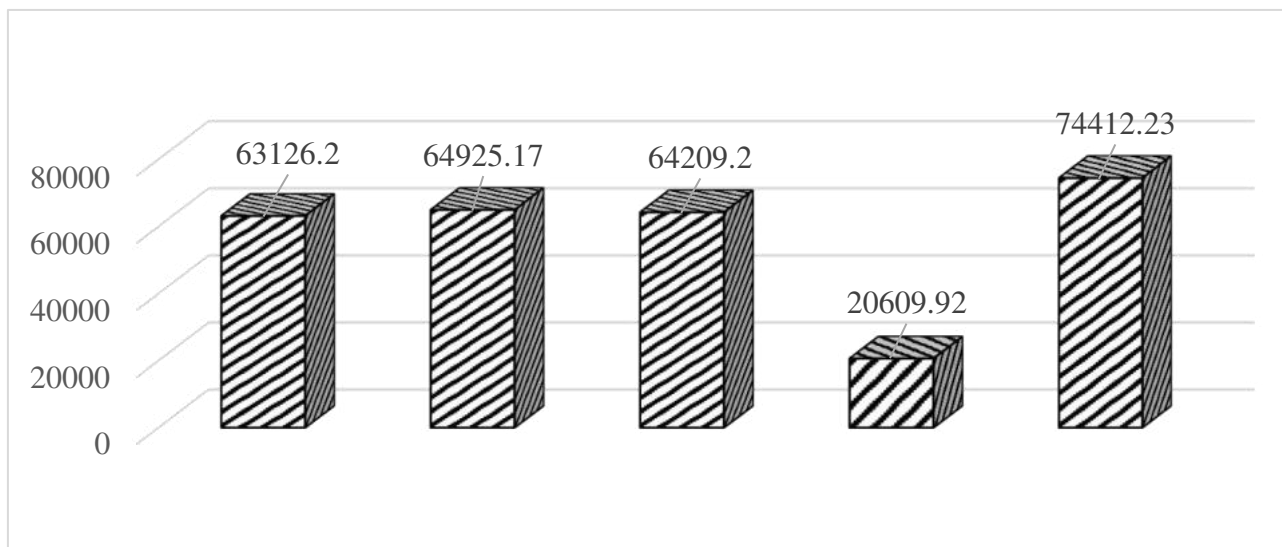

Рис. 2.13 Активи страхових компаній за 2019-2023 рр., млн грн.

Джерело побудоване автором за даними [38].

Протягом періоду з 2019 по 2023 рік загальні активи страховиків значно коливалися. У 2019 році активи становили 63126,2 млн грн, які зросли до 74412,23 млн грн у 2023 році. Тобто за досліджуваний період загальні активи зросли на 11286,03 млн грн за п'ять років, або на 17,87%. Однак у 2020 році спостерігалось невелике зростання лише на 1,45%, в той час як у 2021 році відбулося зменшення на 1,1%. Найбільш помітне коливання відбулося у 2022 році, коли активи різко знизилися на 68,14% порівняно з попереднім роком, і пізніше в 2023 році відбулося значне відновлення. Що викликано різними як економічними, регуляторними так іншими зовнішніми та внутрішніми факторами.

Війна значно внесла свої корективи у діяльність учасників фінансового ринку, не виключенням стали й страхові компанії, тому на нашу думку, доцільним буде здійснити аналіз змін в структурі страхового портфеля (рис. 2.14).

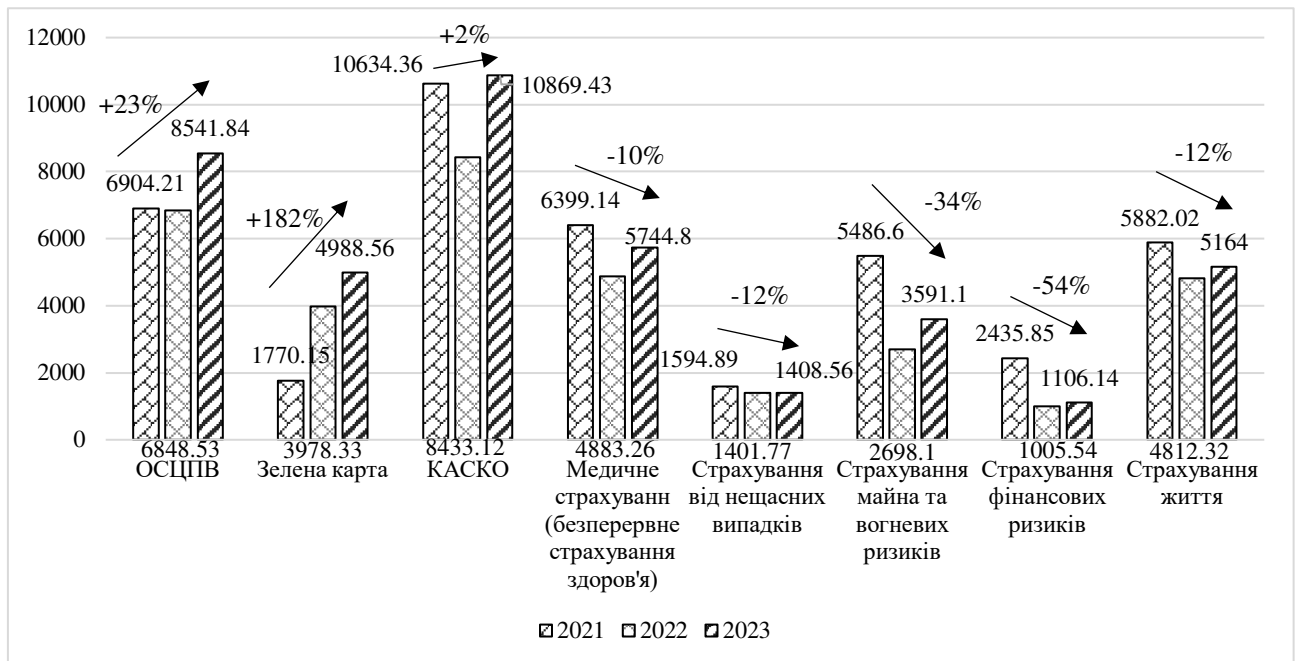

Рис. 2.14 Динаміки змін структури страхового портфеля протягом 2021-2023 рр.

Джерело: побудоване автором [38].

Значне зменшення відбулося в сегментах страхування майна та вогню, де відбулось скорочення на 34%, в фінансових ризиках - на 54%, і в страхуванні від нещасних випадків та життя - на 12%. У той же час, укладення договорів «Зелена карта» показало зростання на 182%, а обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності збільшилося на 23%, що значно підтримало страховий бізнес.

У зв'язку з воєнними подіями, зростає інтерес до страхових продуктів, що покривають ризики небезпечних ситуацій, які можуть спричинити збитки або збільшення витрат на медичні послуги. Впровадження страхування військових ризиків є новим для українського ринку страхування, оскільки раніше ці ризики зазвичай виключалися з полісів страхування громадян та їх майна. Зазвичай попит на такі продукти виникає від компаній, що займаються міжнародними вантажоперевезеннями і мають маршрути, які проходять через зони конфліктів. Наприклад, синдикат Lloyd's приймає такі ризики, проте в Україні їх обсяг складає менше 1% [39]

Тому, зросла потреба включення воєнних ризиків до переліку подій, які можуть бути застраховані, що призвело до підвищення попиту на страхові

поліси. Близько десяти страхових компаній вже пропонують продукти з покриттям військових ризиків, таких як «Метлайф», ІНГО, «Універсальна», СК Княжа, СГ ТАС, ARX, ВУСО, доступ до яких можна отримати через «Приват24». Особливості можемо виокремити у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Програми які пропонують страхові компанії з врахуванням військових подій

Страхова компанія	Програма страхування	Розмір покриття	Особливі умови/обмеження
Uniq	КАСКО	Якщо СТО не будуть доступні, вартість буде визначена на основі середньоринкової ціни на ремонт автомобіля такого ж типу.	Отримання компенсації на особистий рахунок у випадку неможливості здійснити ремонт в автосервісному центрі.
ARX	«Бронезахист»	до 4500 грн.	Відсутність обмежень щодо військових ризиків і травм, широкий віковий діапазон і доступність різних строків.
Арсенал Страхування	КАСКО «All risks»	10% від повної вартості з військових ризиків	Страхове покриття надається всім водіям, які керують транспортними засобами, за умови дотримання чинного законодавства, відсутності необхідності в обов'язковому медичному огляді і не перевищення страхової суми одним інцидентом.
VUSO	КАСКО Patriot	від 6 965 до 29820 грн	Оплата вартості відновлення авто внаслідок військових дій до 10% від його ринкової ціни.

Джерело: побудовано автором за даними [40]

Отже, для того щоб страхові компанії могли адаптуватися до нових умов, важливо активно впроваджувати технологічні інновації у свою діяльність, щоб розширювати спектр страхових послуг. В такій ситуації страхові компанії впроваджують технології у свою діяльність та розвивають онлайн-платформи, де надають електронні поліси та можливість дистанційного врегулювання страхових випадків. Важливо відзначити, що протягом останніх років ця тенденція продовжує набирати сили, особливо через вплив пандемії та конфліктів. Це приводить до бажання потенційних страхувальників зменшити ризик небезпеки, який пов'язаний з візитами до офісів страхових компаній або з

неможливістю взагалі відвідати їх [5]. Сучасні цифрові технології сприяють розвитку національної економіки, сприяють швидкій адаптації до змінюваного середовища, збереженню конкурентних позицій і забезпечують ефективне функціонування в складних періодах.

Можна виділити основні види страхових продуктів, які доступні в онлайн-форматі, такі як КАСКО, ОСЦПВВНТЗ (автостраховання), «Зелена карта», добровільне медичне страхування, туристичне страхування і інші. Зокрема, автостраховання і «Зелена карта» є лідерами в імплементації цифрових технологій [3]. У сучасних умовах неможливо уникнути використання сучасних цифрових технологій в будь-якій сфері життя і економічних відносинах. Вони стимулюють економічний розвиток і сприяють ефективному функціонуванню в умовах складних періодів. Останні роки пандемії та війни стимулювали вітчизняний страховий ринок активно впроваджувати цифрові технології. Страхові компанії все більше інтегрують свої продукти в онлайн-форматі, а також запроваджують розподілені послуги для дистанційного врегулювання страхових випадків [9].

Отже, аналіз розвитку ринку страхових послуг України демонструє, що на сучасному етапі функціонування постійно виникають нові виклики та можливості, а основні кількісні показники перебувають в нормі, проте функціональні та інституційні характеристики часто потребують адаптації до реальних потреб економіки. Ці негативні фактори призводять до уповільнення розвитку українського страхового ринку, тому страхові компанії інтенсивно впроваджують InsureTech, що сприяє швидкому і ефективному вибору оптимального рішення за допомогою використання ІТ-технологій. Це також може задовольняти потреби окремих страхувальників у отриманні послуг без зайвих контактів, що є вкрай важливим як під час пандемії в усьому світі, так і під час військових дій у нашій країні. На наш погляд, одним із чинників, що сприятиме швидкому зростанню українського страхового ринку в післявоєнний період, буде впровадження новітніх цифрових технологій у сфері страхування.

2.3 Оцінка впливу цифровізації на ринок страхових послуг України

Цифровізація все більше інтегрується в життя суспільства, охоплюючи освіту, медицину, економіку та фінанси. Фінансовий ринок також зазнає цифрової трансформації: вже кілька років тому різні фінансові установи почали впроваджувати численні онлайн-інструменти для зручності клієнтів та покращення якості обслуговування. Використання сучасних технологій у фінансовій сфері є ключовим фактором майбутнього розвитку компаній та їхньої конкурентоспроможності.

Страховий ринок постійно змінюється, і останнім часом ці зміни набули особливої інтенсивності завдяки впровадженню інноваційних технологій. Сьогодні клієнти легко можуть знайти в інтернеті рейтинги різних видів страхування. Додатково, різні веб-додатки дозволяють страхувальникам здійснювати онлайн-розрахунки для КАСКО та інших видів страхування, замовляти доставку полісів і договорів кур'єром, а також оплачувати послуги онлайн. Однак, однією з найактуальніших тем останнього часу стало надання онлайн-послуг для клієнтів, придбання страхових полісів онлайн та віддалена оцінка збитків.

Онлайн-страхування стало важливою складовою цифровізації страхового ринку. Це передбачає надання страхових послуг через дистанційні канали обслуговування. Клієнти можуть віддалено купити страховий поліс, обрати найбільш підходящий страховий продукт, розрахувати тариф і страхову суму, оплатити послугу, організувати огляд майна, а також визначити зручні час і місце доставки поліса [26].

Визначення терміну «Insurtech» використовується для опису новітніх технологій, які можуть внести інновації у страховий сектор і вплинути на регуляторну практику страхових ринків. Insurtech означає застосування технологічних інновацій для зниження зайвих витрат і бюрократизації в поточній моделі страхової галузі. Подібно до fintech, insurtech стосується компаній, які використовують технології для модернізації страхової індустрії. Повільний розвиток орієнтації на потреби клієнтів у сегменті страхування став

значущою проблемою, особливо в контексті пандемії COVID-19, яка прискорила перехід споживачів до використання цифрових платформ. Тому традиційні страховики відстають від установ і компаній, які активно взаємодіють з клієнтами за допомогою цифрових технологій, що знижує рівень лояльності клієнтів до страхових компаній. Використання брокерами цифрових інструментів також залишається на низькому рівні у більшості країн, що часто стає причиною незадоволення клієнтів. Страховим компаніям доводиться покращувати цифрову екосистему через наступні впровадження:

- покращення впливу на лояльність клієнтів через вдосконалені інструменти самообслуговування;
- зменшення числа посередників та створення екосистеми для надання страхових та супутніх послуг;
- зниження витрат на адміністрування та утримання персоналу;
- автоматизація процесів продажу за допомогою використання цифрових технологій.

Наразі в Україні ринок Insurtech знаходиться на початкових стадіях розвитку. У 2023 році його обсяг оцінюється на рівні 1,5 мільярда гривень. Серед основних учасників ринку виділяються компанії такі як «УНІКА», «АХА Страхування», «PZU Україна», «Інгосстрах» та страхова компанія «ВУСО», однак за оцінками експертів Insurtech-ринок в Україні має значний потенціал для подальшого зростання.

Технології швидко розвиваються, і в страхуванні вже використовуються передові методи зниження ризиків. Найпопулярніші технологічні рішення включають використання великих даних, штучного інтелекту і машинного навчання, страхування на основі використання телематика, «плати коли їдиш», страхування для сектора Інтернету речей (ІоТ-сфери), робо-консультанти та чат-боти, блокчейн. Інтеграція телематичних технологій є новітньою революцією для страхової галузі. Страхування на основі використання usage-based insurance, UBI зазвичай використовує технологію телематики в автострахуванні (рис. 2.15).

Рис. 2.15 Новітні технології в галузі страхування

Джерело побудоване автором за даними [27].

Протягом тривалого часу отримали популярність різні моделі страхової телематики, включаючи підходи до визначення тарифів на автострахування на основі поведінки, такі як Pay-As-You-Drive (PAYD), Pay-How-You-Drive (PHYD), Manage-How-You-Drive (MHYD) та Distance Based Insurance (DBI). Введення концепції Pay As You Live (PAYL) може стати ключовим моментом у сфері страхування здоров'я. Крім того, у страховій галузі іммерсивні технології, такі як віртуальна реальність (VR) та доповнена реальність (AR), зростають в популярності для контролю ризиків. Страхові компанії виявляють можливості цих технологій і активно починають їх впроваджувати для покращення обслуговування клієнтів [27].

Технологічні зрушення суттєво змінюють не лише способи функціонування страхових компаній, але й покращують взаємодію з клієнтами, змінюють виявлення та управління ризиками і навіть самі продукти страхування. Це дозволяє вирішувати деякі ключові виклики. Інвестиції в Insurtech зростають у всьому світі з кожним роком: з 2016 року було зареєстровано понад 2700 транзакцій, що свідчить про середньорічний темп зростання на рівні 15,7% за

п'ятирічний період до 2020 року. Прогнозується, що ці інвестиції продовжать зростати до 29,2% - до \$29,8 мільярдів США до 2026 року, що становить середньорічне зростання близько 30%. Цей розвиток вказує на потужну траєкторію трансформації в Insurtech. За даними FMI, ринок страхових технологій очікує досягти \$165,4 млрд. у 2032 році.

Однією з головних переваг від впровадження інноваційних технологій в страхуванні є поява онлайн-платформ та мобільних додатків. Це забезпечує клієнтам швидкий та зручний доступ до страхових послуг, можливість порівняти різні варіанти, оформити поліси та здійснити оплату без необхідності проходження складних і тривалих процедур у офісах страхових компаній.

Сучасні технології створюють основу для розвитку нових моделей страхування, які відповідають сучасним викликам і потребам споживачів. Кіберстрахування протягом часу використання блокчейн-технологій у страхуванні — це приклад інноваційних продуктів, які набувають все більшої популярності на ринку. Адже донедавна кіберстрахування розглядалося як новаторське рішення. Проте на сучасному етапі це стало не просто тенденцією для бізнесу, адже пандемія значно прискорила процеси цифрової трансформації і, разом з тим, збільшила кіберзагрози. Виникають вони, завдяки розширенню Інтернету речей (IoT), яке охоплює як промислові підприємства, так і зростання значення так званих «нематеріальних активів» — об'єктів інтелектуальної власності, що потребують надійного захисту. З 2020 року кіберстрахування стало практичною можливістю для компаній зменшити збитки від таких інцидентів [28].

Можемо зауважити, що ринок страхових послуг стає більш конкурентоспроможним завдяки впровадження інноваційних технологій, адже компанії, що активно застосовують такі технології, отримують перевагу у сфері управління ризиками, пропозиції продуктів обслуговування клієнтів, що стимулює адаптацію інших учасників ринку до нових реалій. Конкуренція у сфері страхування визначається через призму самого страхування як угоди між

клієнтом та страховиком. Боротьба за клієнта включає цінові (страхові тарифи) та нецінові (обсяг та якість страхових та сервісних послуг) аспекти.

Останнім, але не менш важливим є перетворення культури та підходів до взаємодії з клієнтами. Завдяки інноваційним технологіям створюються більш прозорі, гнучкі та орієнтовані на клієнта сервіси, які відповідають потребам сучасних споживачів. Страхові компанії, що активно впроваджують інноваційні технології, мають конкурентну перевагу на ринку, оскільки вони здатні швидко адаптуватися до змін в потребах клієнтів та вимогах регуляторів. Це сприяє підвищенню їх конкурентоспроможності та привабленню нових клієнтів. В свою чергу активна співпраця з технологічними стартапами, державними органами та іншими фінансовими установами допомагає страховикам у вирішенні складних завдань і розширенні їхніх можливостей, сприяючи прогресивному розвитку галузі. Також варто зауважити, що інноваційний розвиток страхової справи в Україні та світі зумовлений процесами глобалізації та зростанням використання інформаційних технологій. В такому контексті особливо важливою є роль і значення інновацій як фактору підвищення ефективності страхової справи, включаючи перспективи використання сучасних інформаційних технологій в цій галузі [29].

До початку війни страховий ринок України характеризувався повільним і нерівномірним розвитком. Воєнна агресія з боку РФ викликала значний негативний вплив на вітчизняний страховий ринок, результатом якого стало значне зменшення обсягу послуг у порівнянні з попереднім мирним періодом. На функціонування страхового ринку України також впливають інші фактори, включаючи нестабільність економічних умов, геополітичні ризики, імплементацію нового законодавства про страхування з 1 січня 2024 року, а також реформування та удосконалення оподаткування страхової діяльності. Важливою є взаємодія страхових компаній з Національним банком України у сфері дотримання вимог регулятора. Додатково, подальше впровадження цифрових інструментів у практику страхових компаній сприятиме їхньому розвитку, підвищенню якості, доступності й зручності надання послуг. Загалом,

цифровізація стає потужним каталізатором розвитку ринку страхування в Україні, що забезпечує його динамічне зростання та адаптацію до сучасних викликів [30].

Аналіз діяльності ринку страхових послуг в умовах цифровізації демонструє, що цифрові технології вже сьогодні не лише підвищують ефективність страхових компаній, а й створюють нові можливості для розвитку. Впровадження сучасних цифрових рішень сприяло покращенню якості обслуговування клієнтів і зручності доступу до послуг. Окрім того, воно відкриває шляхи для інновацій у продуктах та сервісах, адаптації до змінюваних регуляторних умов і зростання конкурентоспроможності на ринку. Дане дослідження, підкреслює необхідність подальшого вдосконалення інфраструктури цифровізації, щоб забезпечити сталий розвиток страхових послуг в майбутньому, що актуалізує потребу детальнішого розгляду можливих перспектив використання новітніх технологій для вирішення актуальних завдань та забезпечення стійкого розвитку українського ринку страхових послуг.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Ринок страхових послуг в Україні стоїть на порозі значних змін, викликаних стрімким розвитком цифрових технологій. В сучасних умовах цифрова трансформація стає ключовим фактором не лише для підвищення ефективності страхових компаній, але й для зміцнення їх конкурентоспроможності та готовності до нових викликів ринку. Цей процес відкриває перед страховими компаніями нові можливості для вдосконалення сервісів, зростання клієнтської бази та забезпечення вищого рівня обслуговування.

Українські страхові компанії поступово впроваджують нові технології для захисту та зберігання своїх баз даних, включаючи рішення з хмарними сховищами, а також системи «телематики», які дозволяють відстежувати поведінку користувачів та індивідуально розраховувати умови страхових полісів з можливістю надання знижок та спеціальних умов. У контексті українського страхового ринку, процес інтеграції зі світовим ринком страхування сповнений рядом негативних чинників, що сповільнюють розвиток галузі страхування. До цих чинників можна віднести:

- недостатня фінансова освіченість населення щодо процесу страхування ускладнює впровадження страхових продуктів і знижує їхню популярність серед широких мас населення;
- низький рівень виплат за обов'язковими видами страхування, як результат підвищуються сумніви щодо ефективності страхових послуг;
- відсутність можливості впровадження міжнародних страхових стандартів обмежує доступ українських страховиків до міжнародних ринків і перешкоджає їхньому конкурентоспроможному розвитку;

- недоліки в національному законодавстві, що створюють правові бар'єри для інновацій та новаторських підходів у страхуванні, це в свою чергу ускладнює адаптацію до сучасних вимог і стандартів;

- залежність ринку страхових послуг від залучення іноземного капіталу створює ризики для національної економіки та може призвести до втрати контролю над ключовими аспектами страхової діяльності [31].

Ці чинники визначають складні умови для розвитку українського страхового ринку і вимагають системних заходів для їх вирішення та подолання. Варто зауважити, що Моторно транспортне страхове бюро України (МТСБУ) відзначається як єдина асоціація страховиків, що здійснює обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів за шкоду, завдану третім особам, почали створення інноваційного центру для підтримки технологічних стартапів у фінансовій сфері, зокрема в галузі страхування та безпеки дорожнього руху. Ініціатива хабу включає можливість для стартапів представляти свої ідеї та розробки перед керівництвом Бюро, отримувати консультації з питань, пов'язаних з галуззю ОСЦПВ та безпеки дорожнього руху, законодавчих та регуляторних вимог, бізнес-процесів і особливостей поведінки клієнтів у сфері автострахування.

МТСБУ також сприяє стартапам у встановленні партнерських зв'язків з членами Бюро, що є страховиками ОСЦПВ, сприяючи взаємовигідним відносинам між ними та проєктами, які розробляють інноваційні рішення для технологічної трансформації фінансової екосистеми. МТСБУ надає стартапам інформаційну підтримку, що сприяє популяризації нових ідей та технологічних рішень. Для найбільш перспективних проєктів передбачена можливість отримання фінансування для їхнього подальшого розвитку [32].

В останні роки спостерігається зростання угод у сфері Insurtech, що свідчить про значний інтерес до цих компаній і їхнього потенціалу на майбутнє. Insurtech, як і Fintech, зазнає підвищеного попиту на оцінку, оскільки їхні інноваційні характеристики відрізняються від традиційних гравців ринку страхування [33].

Тому на нашу думку, з метою розширення страхового поля доцільно впроваджувати інноваційні технології, підвищувати кваліфікацію працівників та удосконалювати управлінські системи. Для зміцнення фінансової стійкості страхових компаній необхідно збільшувати їхній капітал, здійснювати диверсифікацію ризикових портфелів та впроваджувати ефективні механізми управління ризиками.

Основними тенденціями в страхуванні найближчим часом будуть (рис.3.1):

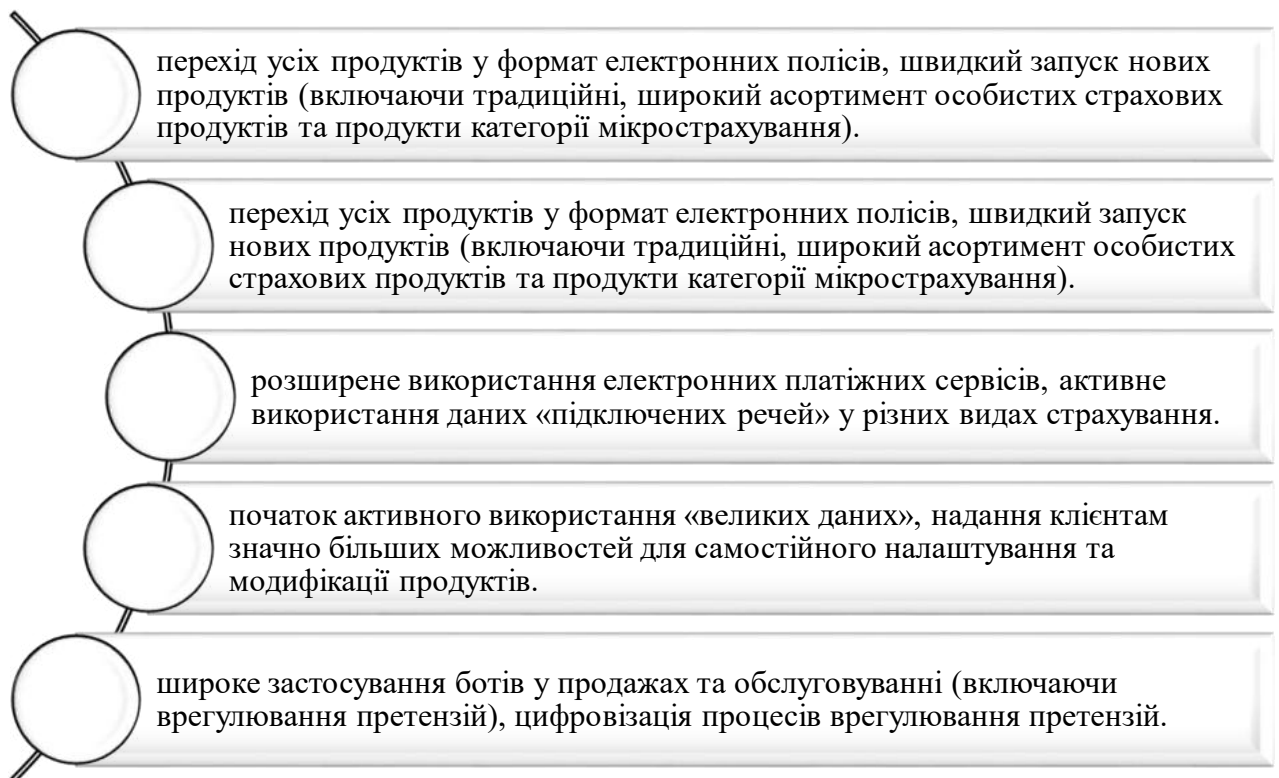

Рис. 3.1 Тенденції розвитку ринку страхових послуг

Джерело побудоване автором за даними [33]

Використання Insurtech відкриває нові перспективи для страхової галузі, забезпечуючи значні переваги і можливості:

– спрощення бізнес-процесів страхових компаній, включаючи укладання договорів, отримання страхових виплат та постійне обслуговування.

- впровадження цифрових технологій в стандартні страхові продукти, що сприяє приверненню молодшої аудиторії віком від 18 до 35 років, яка традиційно менш схильна до співпраці зі старими страховими компаніями;

- економія часу і коштів як для клієнтів, так і для страхових компаній завдяки автоматизації та оптимізації процесів.

- впровадження штучного інтелекту (AI) сприяє змінам на ринку страхових послуг, дозволяючи ефективніше виявляти страхові шахрайства, оцінювати ризики та зменшувати людські помилки у заявах [35].

Також активно впроваджуючи онлайн-канали для укладання договорів дозволить збільшити доступність страхових послуг для широкої аудиторії та зменшити витрати на адміністративне обслуговування. Ще однією важливою на наш погляд рекомендацією у розвитку ринку страхових послуг є використання аналітики великих даних, що сприятиме точній оцінці ризику, формуванню персоналізованих пропозицій та допоможе розробляти більш ефективні стратегії страхування.

В свою чергу здійснити ефективне впровадження цифрових технологій на ринок страхових послуг неможливо без підвищення рівня фінансової грамотності страхувальників, це можливо реалізувати за допомогою використання онлайн-ресурсів через цифрові платформи для навчання основам страхування, демонстрації нових страхових продуктів та програм, що сприятиме підвищенню довіри до страхових компаній та активнішому використанню страхових послуг.

Страховий сектор постійно досліджує ефективні технології та методи для підвищення прибутковості і є одним із найбільш консервативних ринків, де учасники з великою обережністю впроваджують нові технології. Однак швидкий розвиток цифровізації вже сьогодні демонструє, що завдяки новим рішенням на базі технологій блокчейну, робототехніки та штучного інтелекту можна радикально змінити ландшафт традиційного страхового ринку. Основні технологічні зміни значно вплинули на процес андеррайтингу, який включає аналіз страхових ризиків та формування ставок страхування. Використання

технологій великих даних дозволяє ефективно збирати і аналізувати статистичну інформацію про потенційні ризики. Для забезпечення страхових потреб техніки, такої як автомобілі, залізничний транспорт, морські і повітряні судна, використання систем супутникового нагляду гарантує ефективний контроль за об'єктами страхування. Щодо будівельних конструкцій, інспекція їх стану за допомогою дронів істотно підвищує точність оцінки страхових ризиків.

Цифрові трансформації значно покращили клієнтський сервіс у страховій сфері. Застосування систем розпізнавання мови та чат-ботів дозволяє обробляти вхідні дзвінки цілодобово. Це сприяє значному скороченню витрат страхових компаній на обслуговування клієнтів. Ще однією вагомою перевагою чат-ботів на основі штучного інтелекту є здатність в реальному часі адаптувати страховий продукт до потреб клієнта. У випадках, коли для людей потрібний значний час на розрахунки та узгодження, штучний інтелект здатен миттєво пропонувати клієнту індивідуальні рішення, враховуючи їхні потреби та вимоги страхової компанії [33].

Крім того, технології блокчейн спрощують процес укладання угод і дозволяють мінімізувати ризики фальсифікації документів. Використання штучного інтелекту дозволяє розробляти широкий спектр страхових продуктів, що адаптовані до потреб клієнтів. Фактично, це відкриває можливості для створення комплексних страхових продуктів та послуг, що можуть бути вигідними для будь-якої галузі.

Хмарні обчислення забезпечують обробку великих обсягів даних для персоналізованого ціноутворення, онлайн-продажів страхових продуктів та створення доступної ІТ-інфраструктури для страхових компаній.

Використання штучного інтелекту в страховій сфері сприятиме впровадженню високотехнологічних інструментів для споживачів страхових послуг в Україні. Ці технології можуть застосовуватися у таких напрямках, як інтелектуальні системи обслуговування клієнтів для оптимізації надання страхових послуг, інтелектуальні системи андеррайтингу для зменшення ризиків, пов'язаних з відшкодуванням збитків, а також інтелектуальні моделі

ціноутворення для оптимізації формування цін на страхові продукти. Інтернет речі (IoT) надає основу для розвитку нових страхових продуктів і систем, що дозволяють страховим компаніям постійно контролювати забезпечені об'єкти. Ця технологія може бути використана для створення попиту на нові інноваційні страхові продукти, а також в телематиці для управління та запобігання ризикам страхування [36].

Ключовими напрямками розвитку ринку страхових послуг є оцінка ризиків, покращений клієнтський сервіс, що має індивідуальний характер пропозиції і розширення асортименту страхових продуктів. Значні зміни в галузі страхування, спричинені широким застосуванням цифрових технологій, вимагають відповідних адаптацій і розвитку законодавчої бази. Співпраця між цифровими фінтех-стартапами та традиційними страховими компаніями повинна бути супроводжена відповідними юридичними механізмами контролю, що забезпечують захист інтересів усіх учасників страхового процесу – як клієнтів, так і страховиків [37].

Цифровізація відкриває значні можливості для розвитку ринку страхових послуг в Україні, проте для максимального використання цих можливостей необхідно вирішити питання кібербезпеки, навчання персоналу та адаптації до нових регуляторних вимог. Приділити особливу увагу захисту конфіденційності особистих даних клієнтів, запобіганню кібератакам через вдосконалення мережевої безпеки і систем моніторингу, а також відповідності нормативним вимогам щодо захисту даних.

В сучасних умовах цифрової трансформації ринок страхових послуг в Україні переживає значні зміни і виклики, що вимагають комплексного аналізу через призму SWOT-аналізу. Цей аналіз є необхідним інструментом для оцінки внутрішніх сильних і слабких сторін, а також зовнішніх можливостей і загроз, які впливають на подальший розвиток галузі.

<p>Сильні Сторони (Strengths)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. використання цифрових технологій сприяє більшій прозорості страхових операцій, що підвищує довіру клієнтів. 2. активне впровадження інноваційних технологій, сприяє підвищенню ефективності операцій та зменшенню витрат. 3. зручність для клієнтів - цифрові платформи дозволяють клієнтам легко отримувати страхові послуги, що підвищує рівень задоволеності клієнтів. 4. доступність - цифрові послуги дозволяють зменшити витрати на відкриття нових офісів і забезпечують доступ до страхових послуг у віддалених регіонах. 	<p>Слабкі Сторони (Weaknesses)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. високі витрати на впровадження, можуть бути бар'єром для менших компаній. 2. кібербезпека - загрози кібератак і витоку даних можуть негативно впливати на довіру клієнтів і репутацію компаній. 3. навчання персоналу - потреба в підвищенні кваліфікації працівників для роботи з новими технологіями. 4. регуляторні виклики - невизначеність у законодавчому регулюванні цифрових страхових послуг може створювати бар'єри для впровадження інновацій. 		
<p style="text-align: center;">SWOT-аналіз</p> <table> <tr> <td data-bbox="229 600 890 1158"> <p>Можливості (Opportunities)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. розширення ринку - цифрові канали дозволяють залучати нових клієнтів, включаючи молодь та технічно підкованих користувачів. 2. нові продукти - розробка інноваційних страхових продуктів, таких як страхування кіберризиків або мікрострахування. 3. партнерства - співпраця з технологічними компаніями та стартапами для створення нових продуктів і сервісів. 4. покращення клієнтського досвіду - використання аналітики даних для персоналізації страхових продуктів і послуг, що підвищує задоволеність клієнтів. </td><td data-bbox="890 600 1525 1158"> <p>Загрози (Threats)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. збільшення рівня конкуренції як з боку традиційних, так і нових гравців ринку, включаючи InsurTech компанії. 2. економічні фактори - макроекономічні нестабільності можуть впливати на купівельну спроможність клієнтів. 3. технологічні ризики - швидкі зміни у технологіях можуть призводити до втрати актуальності наявних систем та потребувати постійних інвестицій. 4. регуляторні зміни - можливі зміни у законодавстві можуть створювати нові бар'єри або вимоги для страхових компаній. </td></tr> </table>		<p>Можливості (Opportunities)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. розширення ринку - цифрові канали дозволяють залучати нових клієнтів, включаючи молодь та технічно підкованих користувачів. 2. нові продукти - розробка інноваційних страхових продуктів, таких як страхування кіберризиків або мікрострахування. 3. партнерства - співпраця з технологічними компаніями та стартапами для створення нових продуктів і сервісів. 4. покращення клієнтського досвіду - використання аналітики даних для персоналізації страхових продуктів і послуг, що підвищує задоволеність клієнтів. 	<p>Загрози (Threats)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. збільшення рівня конкуренції як з боку традиційних, так і нових гравців ринку, включаючи InsurTech компанії. 2. економічні фактори - макроекономічні нестабільності можуть впливати на купівельну спроможність клієнтів. 3. технологічні ризики - швидкі зміни у технологіях можуть призводити до втрати актуальності наявних систем та потребувати постійних інвестицій. 4. регуляторні зміни - можливі зміни у законодавстві можуть створювати нові бар'єри або вимоги для страхових компаній.
<p>Можливості (Opportunities)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. розширення ринку - цифрові канали дозволяють залучати нових клієнтів, включаючи молодь та технічно підкованих користувачів. 2. нові продукти - розробка інноваційних страхових продуктів, таких як страхування кіберризиків або мікрострахування. 3. партнерства - співпраця з технологічними компаніями та стартапами для створення нових продуктів і сервісів. 4. покращення клієнтського досвіду - використання аналітики даних для персоналізації страхових продуктів і послуг, що підвищує задоволеність клієнтів. 	<p>Загрози (Threats)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. збільшення рівня конкуренції як з боку традиційних, так і нових гравців ринку, включаючи InsurTech компанії. 2. економічні фактори - макроекономічні нестабільності можуть впливати на купівельну спроможність клієнтів. 3. технологічні ризики - швидкі зміни у технологіях можуть призводити до втрати актуальності наявних систем та потребувати постійних інвестицій. 4. регуляторні зміни - можливі зміни у законодавстві можуть створювати нові бар'єри або вимоги для страхових компаній. 		

Рис. 3.2 SWOT-аналіз перспектив розвитку ринку страхових послуг України в умовах цифровізації

Джерело: побудовано автором

В контексті цифровізації, страхові компанії активно впроваджують нові технології для поліпшення клієнтського обслуговування, оптимізації процесів управління ризиками та розширення продуктової лінійки. Зростання кіберзагроз, зміни в регулюванні та високий рівень конкуренції визначають необхідність адаптації та інновацій для збереження конкурентоспроможності на ринку.

Тому, з огляду на зростаючі кіберзагрози, важливим напрямом є розвиток нових видів страхових послуг, спрямованих на захист від кіберризиків, що стане актуальним для як фізичних осіб, так і бізнесу. Важливо створювати резервні платформи для обробки заявок, підписання договорів та управління полісами у разі збоїв основної цифрової інфраструктури.

Також не менш важливим для забезпечення безпеки та стабільності ринку є адаптація національного законодавства до вимог цифрової економіки, забезпечивши належний рівень захисту персональних даних та забезпечення прозорості діяльності страхових компаній.

В умовах війни страхові компанії повинні активно співпрацювати з клієнтами, надаючи чітку та своєчасну інформацію щодо умов страхування в умовах війни, механізмів компенсацій і процедур подачі заявок на відшкодування збитків, необхідно адаптувати свої поліси до нових реалій, враховуючи підвищені ризики війни, такі як руйнування інфраструктури, втрати від військових дій, терористичних атак, змін у валютних курсах і політичних умовах, необхідним також є проведення регулярних стрес-тестувань для глобальної оцінки фінансової стійкості компанії в умовах кризових явищ.

З метою підтримки фінансової стабільності ринку, необхідно посилити капітальні вимоги до страхових компаній, забезпечивши наявність достатніх резервів для покриття можливих збитків, що можуть виникнути через військові дії. Забезпечити різноманітність за географічними регіонами, видами страхування (наприклад, життя, здоров'я, майно, кіберстрахування), щоб зменшити залежність від окремих ринків, які можуть постраждати від війни.

Ще одним шляхом розвитку ринку страхових послуг є проведення постійних тренінгів для співробітників страхових компаній з використання цифрових інструментів для управління ризиками, аналізу даних і швидкої реакції на зміни ринку, що включає підвищення кваліфікації в галузі управління ризиками під час надзвичайних ситуацій, зокрема в умовах війни, для забезпечення швидкої адаптації компанії до змін.

Таким чином, в умовах цифровізації ринок страхових послуг України відкриває широкі перспективи для подальшого розвитку. Впровадження цифрових технологій обумовлює необхідність удосконалення сервісів, збільшення ефективності операцій і покращення клієнтського досвіду. Підвищення доступності страхових продуктів через онлайн-платформи сприятиме збільшенню аудиторії та ринкових позицій компаній. Однак успішна

реалізація цифрових ініціатив вимагає не лише технологічних інновацій, але й уваги до кібербезпеки, навчання персоналу та адаптації до нових регуляторних вимог. За умови врахування цих аспектів, страхові компанії зможуть забезпечити стабільний та стійкий розвиток, не тільки ефективно управляти ризиками в умовах війни, але й максимально використовувати потенціал цифровізації для підвищення стійкості та конкурентоспроможності на глобальному ринку.

ВИСНОВКИ

Як і будь-яка інша сфера, ринок страхових послуг має свою унікальну організаційну структуру, яка постійно трансформується під впливом економічних змін, що відбуваються на національному і міжнародному рівнях. Проведений аналіз розвитку національного ринку страхових послуг протягом досліджуваних років демонструє покращення економічного стану за всіма пропонованими показниками. Проте, функціональні та інституційні аспекти не завжди відповідають потребам сучасної економіки, результатом чого є сповільнення процесів розвитку українського ринку страхових послуг.

Успішне впровадження процесів цифровізації відкриває значні можливості для розвитку ринку страхових послуг в Україні. Тому опираючись на все вищевказане можна дійти висновку, що для ефективного функціонування ринку страхових послуг в умовах цифровізації необхідним є:

1. Удосконалення механізмів регулювання діяльності учасників ринку страхових послуг з боку держави. Тобто, створення нормативно-правових актів, які б підтримували розвиток цифрових технологій на даному ринку та заохочували появу нових учасників на ньому. Наприклад, забезпечення страхових операцій, що здійснюються онлайн.

2. Забезпечення особливої уваги на безпеці конфіденційності особистих даних учасників ринку страхових послуг та запобігання кібератакам, шляхом вдосконалення мережевої безпеки і систем моніторингу, захист персональних даних за допомогою сучасних методів шифрування та запровадження систем попереднього реагування на кібератаку.

3. Підвищення обізнаності учасників ринку страхових послуг: підвищення кваліфікації персоналу страхових компаній з надання цифрових послуг, стимулювання культури споживання серед клієнтів, шляхом проведення доступних вебінарів чи інструкцій щодо використання цифрових сервісів.

4. Впровадження цифровізованих технологій в діяльність учасників ринку страхових послуг. Тобто, надання можливості споживачам отримувати поліси, відстежувати їх статус та проводити пов'язані з цим операції через спеціальні онлайн-платформи чи чат-боти. Налагодити та автоматизувати механізми оцінки ризиків та страхових випадків, проведення страхових виплат.

5. Подальший розвиток цифровізації бізнес-процесів та створення InsurTech-стартапів, які в своїй діяльності керуються новітніми технологіями. Зокрема: використання «телематики» - аналіз поведінки користувача для визначення тарифу страхування, та IoT-сектору (Інтернет речей) для моніторингу стану об'єкта страхування; застосування технології блокчейн з метою забезпечення прозорості проведення операцій та мінімізації шахрайства. Наразі, на українському ринку вже діють компанії-представники Insurtech як: «УНІКА», «АХА Страхування», «ВУСО».

6. Впровадження аналітики великих даних для оцінки ризиків на основі використання штучного інтелекту чи спеціалізованих технологій, таких як Big data. Це в свою чергу дозволить обробити великий обсяг інформації з різних джерел, щоб краще пізнати цільового користувача страхових послуг, підлаштувати послугу під персональні побажання клієнта, допоможе заощадити час, забезпечити ефективність та прозорість надання послуги.

7. Запровадження послуг на даному ринку, які б орієнтувалися на сучасний запит та потребу клієнта. Наприклад, запровадження програм страхування з урахуванням воєнного стану в Україні, розробка проєктів для страхування електронної комерції та документації, ризиків, що пов'язані із дистанційною роботою та кіберстрахування.

Застосування цих рекомендацій сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських страхових компаній та вдосконаленню обслуговування клієнтів в умовах цифрової трансформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мазурук Г.Г. До питання про сутність страхового сектора. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»* 2017. № 5 (33), С. 102-107. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/6386/1/19.pdf> (дата звернення: 21.04.2024).
2. Навроцький Д. А. Формування страхового ринку України : автореф. дис. канд. екон. наук: 08.04.01; НАН України, Ін-т екон. прогнозування. К., 2005, 18 с.
3. Волкова В. В. Методичні аспекти державного регулювання страхового ринку України. *Економіка і організація управління*. 2016. № 4 (24) С. 136-142. URL: <http://jeou.donnu.edu.ua/article/view/2932/0?locale> (дата звернення: 20.04.2024).
4. Ботвіна Н.О. Формування страхового ринку в Україні: реалії та проблеми сьогодення. *Економічний аналіз*. 2019. Т. 29. № 4. С. 132-137. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/1746/6565656819> (дата звернення: 16.04.2024).
5. Заволока Ю.М., Єфременко А.Г., Малащенко Ю.А. Особливості функціонування страхового ринку в умовах сучасної цифрової трансформації. *Економіка і держава*. 2020. № 6. С. 102-106. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4659&i=15> (дата звернення: 10.04.2024).
6. Журавка О. С. Економічний зміст понять, що характеризують страховий ринок та його структуру. *Вісник університету банківської справи національного банку України*. 2009. № 3. С. 208–211. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/58624/7/Zhuravka_Ekonomichniy_zmist.pdf (дата звернення: 01.04.2024).
7. Гаманкова О.О. Ринок страхових послуг України : сутність, тенденції та шляхи розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук ; 08.00.08. Київ, 2010. 36 с.
8. Рудь І. В., Кондрацька К. В. Страховий ринок України : аналіз та перспективи розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного*

університету. 2019. Вип.23. Ч. 2. С. 87-91. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe2019_23\(2\)_18](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe2019_23(2)_18) (дата звернення: 15.04.2024).

9. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX : станом на 19 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення: 06.05.2024).

10. Рудь І. Ю. Тенденції розвитку страхового ринку України. *Інфраструктура ринку*. 2017. Вип. 5. С. 182-185. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe (дата звернення: 10.04.2024).

11. Временко Л.В., Деркач К.І. Сучасні тенденції розвитку конкуренції монополізації на вітчизняному страховому ринку. *Бізнес Інформ*. 2019, № 3. С. 358-364. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/suchasni-tendentsiyi-rozvitku-konkurentsiyi-ta-monopolizatsiyi-na-vitchiznyanomu-strahovomu-rinku> (дата звернення: 01.05.2024).

12. Журавка О.С., Пахненко О.М., Сухомлин А.А. Дослідження концентрації та конкуренції на страховому ринку України. *Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка»*. 2019. № 1. С. 26-35. URL: http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2019/2019_2/1.pdf (дата звернення: 02.05.2024).

13. Подра О.П., Петришин Н.Я. Особливості розвитку вітчизняного страхового ринку та напрями активізації страхової діяльності в умовах становлення цифрової економіки. *Електронне фахове видання «Ефективна економіка»*. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2020/78.pdf (дата звернення: 02.05.2024).

14. Золотарьова О.В. Ключові тенденції та пріоритети розвитку ринку страхових послуг в Україні. *Економіка і суспільство*. 2017. №11. С. 413-420 URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6609> (дата звернення: 03.05.2024).

15. Шірінян Л. В. Фінансове регулювання страхового ринку України: проблеми теорії та практики : монографія. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури». 2014. 458 с.

16. Клапків Ю.М. Ринок страхових послуг : концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2020. 568с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38485/1/Klapkiv.pdf> (дата звернення: 02.05.2024).
17. Євченко Ю.В. Страхування в країнах з ринковою економікою (використання світового досвіду в умовах України). Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, Київ – 2007р. URL: <http://forinsurer.com/public/07/04/20/3051> (дата звернення: 06.05.2024).
18. Фурман В. М. Страхування : теоретичні засади та стратегія розвитку: Монографія. К. : КНЕУ, 2005. 296 с.
19. Жук О. О. Зарубіжний досвід у сфері страхування та можливості його використання/ Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2014. № 2. С. 215-218. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2014_2_36 (дата звернення: 06.05.2024).
20. Карнаушенко А. С., Петренко В. С., Боровік Л. В. Сучасні тенденції та перспективи розвитку європейського ринку страхування. *Таврійський науковий вісник. серія: економіка*. 2022. № 14. С. 85–94. URL: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2022.14.11> (дата звернення: 06.05.2024).
21. Лазоренко Т., Шолом І. Діджиталізація як основний фактор розвитку бізнесу. Збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи». 2020. No 1. С. 50–51. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/201186>.
22. Forecast of the global insurance market 2028. *Statista*. URL: <https://www.statista.com/statistics/1192960/forecast-global-insurance-market/> (дата звернення: 23.06.2024).
23. The economics of digitalisation in insurance. *Swiss Re*. 2023. URL: <https://www.swissre.com/institute/research/sigma-research/sigma-2023-05-digitalisation.html> (дата звернення: 23.06.2024).
24. Arthur J. Gallagher & Co. Global InsurTech Report. 2024. URL: <https://www.ajg.com/gallagher/-/media/files/gallagher/gallagherre/news-and-insights/2024/february/global-insurtech-report-for-q4-2023.pdf>

25. Панченко, О., Садчикова, І. (2023). Вплив цифрових технологій на розвиток страхового бізнесу. *Проблеми і перспективи економіки та управління*, (4 (36)), 291–301. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4\(36\)-291-301](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-4(36)-291-301)
26. Борисюк О. В. Вплив процесів цифровізації на страховий ринок. Сучасні гроші, банківські послуги та фінансові інновації в умовах інтеграції України в ЄС: матеріали V всеук. наук.-практ. інтерн. конф. студ. аспір., молод. вчених і пров. фах-ів. Київ, КНЕУ. Дніпро: Середняк Т. К., 2023. с.140-142. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1cd3507b-4a2c-432d-b5b3-c7bacd31e5c9/content> (дата звернення: 23.06.2024)
27. Технології: Телематика, BigData, IoT, Штучний інтелект. *Forinsurer*. URL: <https://forinsurer.com/theme/77> (дата звернення: 23.06.2024).
28. Данько Ю., Бровко С. Вплив інноваційних технологій на розвиток страхового ринку. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-8> (дата звернення: 23.06.2024).
29. Пікус Р., Заколюдажний В. Інноваційний розвиток страхової діяльності як основа підвищення її ефективності *Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. Серія економіка*. No 3 (168). 2015. С. 72–80. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2015_3_13 (дата звернення: 20.04.2024)
30. Мазур, Д., Мазур, О. (2024). Стан та цифрові вектори розвитку ринку страхування України. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки Том 326, №1*, 297-302. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-46> (дата звернення: 23.06.2024).
31. М.С Пахомов Н.Ю Єршова. Світові тенденції розвитку ринку страхових послуг та перспективи в Україні. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Серія : Економічні науки. 2024. № 1. С. 17–21. URL: <http://es.khpi.edu.ua/article/view/301319/293473> (дата звернення: 23.06.2024).
32. МТСБУ підтримує розвиток інших українських технологічних стартапів. URL: <https://mtsbu.ua/ua/presscenter/news/155498/>

33. Як InsurTech змінює ринок страхування. *TASlife. Веб-сайт*. URL: <https://taslife.com.ua/blog/yak-insurtech-zminyuye-rynok-strahuvannya>
34. Морозова Л. Розвиток цифрових технологій на ринку страхових послуг. Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції: Фінансова політика як складова економічного розвитку. ДТЕУ. 2023. С. 135-137. URL: <https://knute.edu.ua/file/3043ab09788d719c6ad51708e587adb2.pdf#page=135>
35. Skryl V. Insurtech: new opportunities for the development of the insurance market. *Економіка і регіон*. 2023. № 1 (88). С. 135–143. URL: [https://doi.org/10.26906/EiR.2023.1\(88\).2877](https://doi.org/10.26906/EiR.2023.1(88).2877)
36. Анжела Ніколаєва. (2023). Ринок страхових послуг в Україні: проблеми та детермінанти розвитку в умовах цифровізації економіки. *Економічний форум*, 1(2), 109-116. URL: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2023-2-15>
37. Клапків, Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку. *Insurance services market : conceptual principles, technical innovations and development prospects: монографія*. Тернопіль: ТНЕУ, 2020. - 568 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/38485>
38. Наглядова статистика. *Офіційний сайт Національного банку України*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 11.06.2024).
39. Непробивний поліс: що відбувається з воєнним страхуванням в Україні. І кого воно може «захистити». Спец проєкт mind. *Сучасний літопис українського бізнесу*. URL: <https://mind.ua/publications/20245020-neprobivnij-polis-shcho-vidbuvaetsya-z-voennim-strahuvannyam-v-ukrayini> (дата звернення: 18.12.22). (дата звернення: 24.06.2024).
40. Застрахуватися від ризиків війни вже можна. Але страховки обмежені за сумами виплат та місцезнаходженням застрахованого. *Веб-сайт. Mind.ua*. URL: <https://mind.ua/publications/20250600-zastrahuvatisya-vid-rizikiv->

[vijni-vzhe-mozhna-ale-strahovki-obmezheni-za-sumami-viplat-ta-misceznahodzhe](#)

(дата звернення: 25.06.2024).

ДОДАТКИ

Рис. А. 1. Учасники страхового ринку

Джерело: побудовано автором за даними [4]

Додаток Б

Таблиця Б.1

Функції страхового ринку

Загальноринкові	Комерційна - виражається в тому, що страхова діяльність орієнтована на регулярне отримання прибутку через надання страхових послуг населенню.
	Цінова – виконується під час процесу ціноутворення на послуги, які надаються страховиками на ринку страхування. Ціна страхової послуги визначається страховим внеском (тарифом або премією), який страхувальник сплачує страховій компанії. Окрім того, ціна страхової послуги, як ринкова категорія, визначається в залежності від взаємодії попиту та пропозиції.
	Інформаційна - здійснюється шляхом інформування споживачів про наявні та нові страхові послуги на ринку страхування.
	Регулююча - відбувається через встановлення на ринку страхування правил торгівлі страховими послугами та контроль за їх дотриманням учасниками страхування.
Специфічні	Полегшення доступу до додаткових джерел фінансування реалізується шляхом спрощення доступу підприємств до альтернативних джерел фінансування, таких як банківські кредити, оскільки однією з обов'язкових вимог для їх отримання є страхування майна позичальника. Крім того, це забезпечує громадянам легший доступ до інших джерел фінансування їх життєдіяльності, оскільки страхування життя та нерухомості є необхідною умовою для отримання іпотечних кредитів на будівництво або придбання житла, а також страхування автомобіля — для його купівлі в кредит.
	Попереджувальну (превентивну) - виявляється в тому, що професійна діяльність страхових компаній дає їм змогу розробляти та впроваджувати комплексні заходи для запобігання та контролю рівня ризику в ключових сферах економічної та приватної діяльності.
	Формування спеціалізованого страхового фонду – здійснюється через створення системи додаткових та резервних фондів, що забезпечують стабільність страхової діяльності та гарантують виплату відшкодувань. Також цей механізм накопичення капіталу сприяє вирішенню проблеми інвестування, оскільки страхові компанії розміщують свої тимчасово вільні кошти в цінні папери підприємств, фінансових установах, банках, нерухомості тощо.
	Покриття ризику – виконується, коли в рамках страхування, страхові компанії беруть на себе негативні наслідки ризиків, що виникають у повсякденному житті та в ході господарської діяльності.

Джерело: побудовано автором за даними [4]